

دو صورت مجلس مذکور مطالب جالب دقت تئیرات بی دردی اعضا انجمن است که پس از قرائت آراء یعنی زمانی که هیئت انجمن موظف بر رسیدگی بشکایات و تهیه اعتبارنامه می باشد بوقوع پیوسته است دیگر از گزارش مهم ارجاع دوسیه انتخابات بلوک لواءانات بمعناک عدلیه است

نسبت به قسمت اول تحقیقات اعضا شعبه هیئت ممکن نبود زیرا نه در صورت مجلس چیزی که استعفا و تاریخ دعوت عضو و بجای مستقی توضیح و تصریحی از علت تئیرات پیمان آمده و نه برای اعضا شعبه ممکن بود که برای احاطه باین علت مستور که از تخطئه نظر قضاوت در امر رجوع بی ضرورت هم می نمود جدید میری پرونده شده و علاوه بر این وقوع این مسئله چون بعد از ظهور قطعی نتایج اقدامات صورت پذیر که دیده است عقاید اعضا شعبه را باین نکته مهم قطعی تر نمود

مسئله مسائل داخلی انجمن اختلافاتی که محتمل است در سر مسئله انتظامات داخلی بین اعضا بارز گردد هرگز قابل قبول نیست که باین درجه سبب عصیت و امتناع از تعقیب امری که بقضای آن مدنی باقی نمانده بود بشود و علی کل حال این قضیه بیسوس چون نه در جریان انتخابات که در آن بعد کما رسیده و نه بر اساس امر تأیید لایق متواتر داشته باشد لهذا اعضا شعبه نسبت به این واقعه جزو مرخص مطالب آن هم فقط برای استعاضار نمایندگان وظیفه دیگری برای خود فرض نکردند و اما قسمت ثانی که عبارت از احاله دوسیه انتخابات لواءانات بمعناک عدلیه است ذاتا قابل تأمل و قضیه ملتی بطیبات شبهه آور است و اگر رسیدگی بدوسیه انتخابات تهران در شعبه منحصرا بموارد نمایندگی ۳ نفر از آقایان نمایندگ کل تهران نبود و موافقت می داشت.

البته اعضاء شعبه برای خود بیک طریق طولانی تر و دوی اوسمی انتخاب میکردند که بگفته نام جریانات واقف شده نمایندگان بهتر از آن هر چه بتعقیق می پیوست مستحضر کنند.

ولی نظر بصغر وظیفه و اطمینان به صحت انتخاب آن نمایندگان که رسیدگی به اعتبارنامه آنه به شعبه احاله گردیده است و دیگر علتی موجب نبود که در تمام جریانات عمومی انتخابات تهران عوض تعقیق شده و ائنه بر موارد مختصه نظری بالبلاد موضوع القاء گردد.

دلایلی هم که اعضاء شعبه را انانهم بصحت انتخابات نمایندگان منظور و هم بعدم احتیاج بر ارجاع بدوسیه های تحت تعقیب متوجه و قانع می نماید چه از حیث موجودیت و ثبت آن دلایلی در صورت مجلس و سایر اوراق دوسیه شهر تهران به طور تجزیه و چه از حیث کشف و ظهور

آنها در مبادی نظر بطور کلی بسیار و متعدد است و چند نفر آنها که الحال به عرض میرسد کافی برای تأیید نظر اعضاء شعبه از طرف نمایندگ کسان محترم میباشد.

مطابق تصریحات صورت مجلس آراء ماخوذه در لواءانات رویه گرفته بیش از نبوده است و این آراء اگرچه بطور کلی و طبیعی متوجه حضرت آقای مشیر الدوله خیلی کمتر از آن در مورد آقای علانی قرائت شده است.

ولی نسبت بشناخته معترض دیگر که راپرت آن علیه تقدیم خواهد شد بالمره توجه نداشته است و اما درباره آقای مشیر الدوله از احتساب و عدم احتساب این آراء در اکثریت معظمه که فقط بواسطه آراء شهر دومین نماینده بای تعقیب میباشند تئیری داده نخواهد شد و نسبت به آقای علانی وزیر مختار دولت ایران درواشنگن که در موقع انتخابات از تهران غایب بوده اند اگر آراء لواءانات را باطل فرض نمایم تغییرات مهمی در صورت اساسی ۱۲ نفر نمایندگان پیدا می شود که آن صورت هم ایشان در نمایندگی باقی و اگر محاسبه اکثریت ایشان را بهمین ترتیب حاضره قبول نمایم.

چنانکه آقایان نمایندگان محترم از خارج اطلاع حاصل فرموده اند بجای شخص دوازدهمی که استعفا نموده است منتخب خواهند بود.

بنابر این نسبت بدو نفر آقایان محترم فوق صرف نظر از صلاحیت شخصی که آن محتاج بتوصیف نیست باید کاملا معتقد بود که جریان طبیعی انتخابات تهران اکثریت آراء را متوجه آنها نموده و سبب شهر بازادی و جریتی که شرح آن در صورت مجلس مذاکرات در ماده این در ایشار رای نموده اند و بالجمله متذکر میگردد که تحقیقات شعبه در انتخابات تهران در حدی که بآنها مربوط بود کامل گردید و ادله و براهینی که دال بصحت انتخابات دونفر آقایان فوق الذکر بیان شد مجلس مقدس را بقابله اعضاء کاملا واقف میدارد.

برای آنکه ساده تر و روشن تر از رای فعلی اعضاء شعبه استعاضار حاصل فرمائید این جمله را هم اضافه میکنند که نمایندگان آقایان مشیر الدوله و میرزا حسین خان علانی در شعبه تصویب گردید.

رئیس - مخالفی ندارد (گفته شد غیر)

رئیس - رأی میگیریم بوکالت آقای مشیر الدوله از تهران آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

آقایان نمایندگان باتفاق قیام نمودند

رئیس - تصویب شد.

حالا رأی میگیریم بوکالت آقای علانی از تهران آقایانیکه تصویب فرمایند قیام فرمایند

جمع کثیری قیام نمودند

رئیس - اینهم تصویب شد.

جلسه چند دقیقه تعطیل می شود ولی آقایان نیاید تشریف ببرند. چون جلسه خصوصی داریم و اگر مناسب مقتضی بود یکساعت از شب گذشته مجددا جلسه علنی خواهد شد.

(در این موقع جلسه برای تفصیل تعطیل و پس از نسیاحت به ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید)

فلاچار رئیس راپرت نمایندگ کل نایب رئیس از تهران قرائت می شود (آقای داور احضار و بشرح ذیل قرائت نمودند)

شعبه ششم بدوسیه انتخابات طهران راجع بشناخته آقای مؤمن الملک رسیدگی کرده و خلاصه آن را بر عرض مجلس مقدس میرساند انتخابات طهران در ۲۵ شعبان ۱۳۰۱ شروع و در هشتم ربیع الاول ۴۲ ختم شده و مجموع آراء ماخوذه ۱۹۹۲۷ نوزده هزار و نهصد و بیست و هفت و از این عده آقای مؤمن الملک با (۷۳۴۰) رأی حائز اکثریت شدند چون بانجمن نظار که در مدت قانونی برای وصول شکایات نشسته شکایاتی نرسیده انجمن صحت انتخابات آقای مؤمن الملک را تصدیق و نمایندگی ایشان را رأی میدهد.

شعبه نیز پس از رسیدگی بدوسیه انتخابات طهران صحت انتخاب آقای مؤمن الملک را تصدیق می نماید

مدرس - مخالفم

نایب رئیس - (خطاب آقای داور) فرمائید راپرت نمایندگی آقای اجاق را از کرمانشاه قرائت فرمائید

(آقای داور راپرت شعبه ششم را راجع به نمایندگی آقای اجاق ذیل قرائت نمودند)

شعبه ششم بدوسیه انتخابات کرمانشاه راجع به نمایندگی آقای آقا سید حسن اجاق - رسیدگی کرده و خلاصه آن را بر عرض میرساند

انتخابات کرمانشاه در ۳ ذی قعدة ۱۳۰۱ شروع و ۲۱ ربیع الثانی ۴۲ ختم شد.

مجموع آراء ماخوذه ۳۰۱۱۳ و از این عده ۱۶۷۳۱ رأی آقای آقا سید حسن اجاق دارای اکثریت شدند

انجمن نظار به شکایات معترضین رسیدگی نموده و هیچ یک از آنها را وارد ندیده و وسعت جریان انتخابات کرمانشاه را تصدیق و نمایندگی آقای اجاق را تصدیق کرده است.

سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - نظر باینکه مجلس کارهای مهمی در پیش دارد و چون آقای مدرس نسبت به بعضی اعتبارنامه مخالفت کرده بقیه بنده شوب است فردا صبح مجلس رسمی شود و تکلیف معین بشود.

نایب رئیس - نظر باینکه بگردد و ترو ضعیفات

حاضره مجلس ناچار است اقدامات عاجلی بکند اگر آقایان موافق باشند مجلس را چند دقیقه تعطیل و جلسه خصوصی تشکیل بدهیم و بعد هم جلسه علنی تشکیل خواهد شد.

(بعضی از نمایندگان صحیح است) (در این موقع جلسه برای تفصیل تعطیل و پس از نسیاحت به ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید)

رئیس - غرض از تشکیل این جلسه این بود که مطلبی را به آقایان عرض کنم.

جلسه را تشکیل داده ایم ولو اینکه دودقیقه هم طول بکشد بایستی این مطلب بر عرض آقایان برسد.

در نیم ساعت قبل عده نمایندگان حاضر مرکز مطبوعه نرسیده و عده کافی برای اینکه مجلس بتواند در قوانین رأی بدهد هفتاد و شش نفر بود ولی پنج نفر از آقایان یکساعت قبل اجازه خواستند و بطرف حضرت معصومه سلام الله علیها روانه شدند و آقای شیخ الاسلام ملایری هم امروز رفته بودند بافضل عده نمایندگان حاضر بود و پنج تصویب شده است عددش هفتاد و چهار است غرض این بود که به آقایان اعلام بشود. عده کسانی از حالا به بعد موجود است

(بعضی از نمایندگان صحیح است) رئیس - حالا جلسه خصوصی تشکیل میدهیم بدهم اگر لازم شد جلسه علنی تشکیل خواهد شد.

(در این موقع دو ساعت و نیم از شب گذشته جلسه تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

رئیس موقتی مجلس شورای ملی مؤمن الملک

جلسه (۷)

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ۱۳۰۲ مطابق ۱۴ شعبان ۱۳۴۳

(مجلس سه ربع ساعت قبل از غروب ریاست آقای مؤمن الملک تشکیل گردید) (صورت مجلس یوم قبل را آقای سر کشیک زاده قرائت نمودند)

رئیس - صورت جلسه ایرادی دارد یا خیر؟ (بعضی گفتند غیر)

رئیس - راپرت و کالت آقای اشکر مطرح است. آقای مدرس مخالف کرده اند.

مدرس - مخالفم را استرداد کردم

رئیس - رأی میگیریم بوکالت آقای اشکر. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند (عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. (خطاب آقای مدرس) نسبت به آقای کاردونی چطور؟ مدرس - آنرا هم استرداد کردم

رئیس - این یکی را هم رأی میگیریم آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثریت شاستند)

رئیس - تصویب شد. راپرت نمایندگان آقای اجاق مطرح است

مدرس - مخالفت خود را استرداد کردم

رئیس - کسانی که وکالت آقای اجاق را تصویب می کنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پنج نفر از آقایان پیشنهاد کرده اند که راپرت نمایندگی آقای کی استوان از دستور امروز خارج شود. در این باب مخالفی هست یا خیر؟ بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - اگر اجازه فرمائید اسامی پیشنهاد کنندگان را بخوانم (اسامی پیشنهاد کنندگان بشرح آتی خوانده شد)

مدرس - حاج آقا اسمعیل - آقا میرزا سید حسن خان رحیم - عبدالله یاسینی - اعتبار الدوله - یکی از اعضاء لایقتره است

رئیس - امضای آقای آقا میرزا سید احمد بهجانی است. دیگر راپرتی نیست

نجات - راپرت خود آقای رئیس حاضر است مطرح شود

رئیس - مال بنده می ماند برای جلسه بعد.

(بعضی از نمایندگان - رأی میگیرید)

رئیس - آقای حاج عز الممالک (اجازه)

حاج عز الممالک - بنده تقاضا میکنم رأی گرفته شود

رئیس - خوب رأی میگیریم. آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (باتفاق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقای دست غیب

(اجازه)

حاج سید محبت باقر دست غیب - بنده پیشنهاد می کنم جلسه را ختم کنیم برای خاطر اینکه بعد باهم مصادف شده و اتفاق افتاده و باهم توأم شده یکی عید نوروز است. یکی جمعه است. یکی تولد امام زمان عجل الله فرجه (چون بعضی از آقایان می خواهند بعرضت عبدالعظیم علیه السلام مشرف شوند (شاید خود این بنده موفق نشوم) ولی بعضی ها می خواهند مشرف شوند و شب جمعه هم هست و مستغفمین مجلس هم هر کدام کار- هائی دارند چون شیعه است از این جهت پیشنهاد می کنم که جلسه را ختم فرمائید و جلسه بعد هر وقت می خواهید معین فرمائید

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - در این موضوع چیزی نمی خواهم عرض کنم

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - راجع بقسمتهای اولیه بیانات آقای دست غیب که فرمودند امشب جنبه ۳ میدارم بخود گرفته است بنده هم موافقم ولی بقیه بنده باید این جلسه را تعطیل نکرد و ادامه داد برای اینکه باین هیجانات که از طرف موافق و مخالف نسبت به موضوعات و نسبت بقضاضا هائی که از همو ایالات و ولایات و مرکز شده است خانه داده شود. امروز اگر ما تعطیل بکنیم طبعاً برای ایام عید هم چند روز باید تعطیل کرد عقیده من نشود تمام افراد دولت باید عده از مردم را بدون تکلیف گذاشت همه آقایان میدانند که امروز در نقاط مختلف ایران منتظر تصیبات مجلس شورای ملی هستند که مجلس نفیاً و اثباتاً هرچه زودتر تکلیف آنها را معین کند. در اغلب نقاط مملکت شروع بتعطیل شده و یک ملک را بحالت تزلزل و هیجان انداخته اند. البته معارضت و مقتضی نیست که باین قضایا ادامه داده شود بنابراین برای اینکه باین هیجانات و تظاهرات خانه داده شود بهتر این است که مجلس تصبی قطعی خودش را امروز بگیرد و عیدی بنده بدیلت ایران خاطر همه آقایان مستحضراست الان چند روز است که وقت مجلس هم مشغول است باینکه راه حل پیدا کند و بالاخره از نقطه نظر انصاف از نقطه نظر نمایندگی که ما هاز طرف مردم داریم باید زودتر ترتیب اثر بظواهرات آنها بدهیم و نشود بی اعتنائی بعرف های مردم کرد البته مانی توانیم ترتیب اثر ندهیم و لا اقل یک جواب نصیح - السکوت ب مردم ندهیم بی اعتنائی بقضاضا یک ملت باعد. از ملت باینکه از برای احدی شایسته نیست مخصوصاً از برای مجلس شورای ملی که خودش را نمایندگ اطمینان اهل ایران میداند بنابر این بنده به هم خودم (نسیانم) در اقلیت خواهم افتاد بانه و البته ما هادراقلیت هستیم. بجهت اینکه فرا کسیون تجدید اکثریت ندارد) عرض میکنم که باید همین جلسه را ادامه داد و یک جواب قطعی ب مردم داد و الا جواب ندادن ب مردم بقدری سوزناثر ایجاد خواهد کرد ولی وقتی که مجلس تصبی قطعی خودش را اتخاذ کند البته موافق و مخالف متقاعد خواهند شد و باینکه مقدمات این امر در جلسات خصوصی تهیه شده و چند ماده هم طبع و توزیع شده و امروز بنده شخصاً تصور می کنم که در این قسمت موافق هم داشته باشم تقاضا و پیشنهاد می کنم که لا اقل همان سه ماده که راجع بتصیبات مجلس نسبت باین تقاضاهای عمومی شده است در همین جلسه مطرح شود و یک تکلیفی مجلس معین کند تا مردم هم لا اقل امیدوار شوند که مجلس

شورای ملی اقلان این حد حاضر است که جوابی بآنها بدهد بنابراین مخالف هستم با تعطیل مجلس در آن.

رئیس - آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - فرمایشات آقای تدین هیئت و دریکه قسمت اول فرمایش بنده را تصدیق نکردند قسمت اخیر فرمایشات ایشان را بنده هم تصدیق می کنم برای اینکه مجلس شورای ملی هر چه زودتر باید تشکیل مردم را از مخالف و موافق و له و علیه معلوم کند و رأی آنرا هم تصدیق می کنیم که بلا تکلیف گذاشتن مردم سوء اثر دارد ولی اگر این را مقایسه کنیم با احساسات مردم مطالبی که بکفندی برای مندرج در کلامی است یعنی از قبیل اینکه از تکالیف خارجیش یا انکساکات داخلی بشود چطور است چون امشب شب جمعه است و شب عید نوروز است صاحب است و شب عید نوروز است ما باید از هر جهت امشب را در نظر مردم و خودمان و نسبت بقایه خودمان از این جهت امشب را مقدس بشماریم.

تدین - همه مقدس می شماریم کسی نکفت مقدس نیست

دست غیب اجازه فرمائید و علامت اینکه ما امشب را مقدس می شماریم (علامت هر چیزی بپهلوش محفوظ است)

تعطیل مجلس شورای ملی است از حالا

آقایان تصور میکنند که بهترین علامات برای مقدس شمردن امشب خدمت بملت کردن و تکلیف مردم را معین کردن است و در همین جنب باید ما هم مانع شود که در سنوات قبل مرسوم و جاری بوده اصل هم چون علاوه بر عید نوروز عید دیگری هم در کار آمده است ما باید بیشتر آنرا اهمیت بدهیم چون عید مذهبی است باید امشب را تعطیل کنیم و حلقه ملتی خود را به خصوص مسئله تولد حضرت حجت معجل الله تعالی فرجه اظهار کنیم و امشب و فردا شب را تعطیل کنیم و بقیه بنده این تعطیل بیشتر حسن اثر دارد.

بلاوه آقای تدین فرمودند چند روز هم برای عید تعطیل میشود.

بنده عرض میکنم خوب است از آنطرف در عرض تعطیل را کمتر کنند فردا روز عید است جمعه و شب را تعطیل کنیم روز یک شب جلسه بشود و یا برای اینکه ما میخواهیم زودتر تکلیف مردم را معین کنیم روز شب عصر مجلس شود.

ولی برای خاطر اینکه امشب در منتهی اسلام و شیعه از شهبای میمون مبارک است بنده تقاضا میکنم که تعطیل بشود.

علاوه بر این چیز دیگری هم هست و آن اینست که ما یک عید قومی و یک عید ملی هم داریم که ناچار همه اهل مملکت را شامل می کند هائی دارند و مستغفمین مجلس را معین کنند

رئیس - تصویب شد. (خطاب آقای مدرس) نسبت به آقای کاردونی چطور؟ مدرس - آنرا هم استرداد کردم

رئیس - این یکی را هم رأی میگیریم آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثریت شاستند)

رئیس - تصویب شد. راپرت نمایندگان آقای اجاق مطرح است

مدرس - مخالفت خود را استرداد کردم

رئیس - کسانی که وکالت آقای اجاق را تصویب می کنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پنج نفر از آقایان پیشنهاد کرده اند که راپرت نمایندگی آقای کی استوان از دستور امروز خارج شود. در این باب مخالفی هست یا خیر؟ بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - اگر اجازه فرمائید اسامی پیشنهاد کنندگان را بخوانم (اسامی پیشنهاد کنندگان بشرح آتی خوانده شد)

مدرس - حاج آقا اسمعیل - آقا میرزا سید حسن خان رحیم - عبدالله یاسینی - اعتبار الدوله - یکی از اعضاء لایقتره است

رئیس - امضای آقای آقا میرزا سید احمد بهجانی است. دیگر راپرتی نیست

نجات - راپرت خود آقای رئیس حاضر است مطرح شود

رئیس - مال بنده می ماند برای جلسه بعد.

(بعضی از نمایندگان - رأی میگیرید)

رئیس - آقای حاج عز الممالک (اجازه)

حاج عز الممالک - بنده تقاضا میکنم رأی گرفته شود

رئیس - خوب رأی میگیریم. آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (باتفاق قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقای دست غیب

(اجازه)

حاج سید محبت باقر دست غیب - بنده پیشنهاد می کنم جلسه را ختم کنیم برای خاطر اینکه بعد باهم مصادف شده و اتفاق افتاده و باهم توأم شده یکی عید نوروز است. یکی جمعه است. یکی تولد امام زمان عجل الله فرجه (چون بعضی از آقایان می خواهند بعرضت عبدالعظیم علیه السلام مشرف شوند (شاید خود این بنده موفق نشوم) ولی بعضی ها می خواهند مشرف شوند و شب جمعه هم هست و مستغفمین مجلس هم هر کدام کار- هائی دارند چون شیعه است از این جهت پیشنهاد می کنم که جلسه را ختم فرمائید و جلسه بعد هر وقت می خواهید معین فرمائید

میکنم ۳ روز است گرفتارند و دیشب و پریش از صبح تا ساعت شش از شب گذشته کار میکردند مخصوصاً دیشب راتانصف شب اینجا بودند.

تغییر رژیم نیست . ما امضاء کنندگان ۳ ماده ذیل را به مجلس شورای ملی بقیه فوریت پیش نهاد می نمایم که به مرض آراء عامه گذاشته شود.

ماده اول- تبدیل رژیم مشروطیت به جمهوریست . ماده دوم- اختیار دادن بواکه دوره پنجم که در مواد قانون اساسی موافق مصالح مصلحت و رژیم تجدید نظر نمایند . ماده سوم- پس از معلوم شدن نتیجه آراء عمومی تغییر رژیم بوسیله مجلس شورای ملی اعلام شود .

رئیس- این طرح ممکن نیست امروز مطرح شود و موافق نظامنامه باید بنامد برای جلسه دیگر و فقط مساعدتی که بنده می توانم با امضاء کنندگان این طرح بکنم اینست که از اختیاری که برای بنده در نظام نامه شده است صرف نظر میکنم و آقایان منتظر نشوند که کمسیون مشترکات تشکیل شود این طرح بآنجا رجوع شود و همینطور باشد آقای افشار

رئیس- آقای میرزا رضا خان افشار - عرضی ندارم . رئیس- آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده این طرح را با امضاء کنندگان این طرح در روز مذاکره باید از حالا مینشود . خیلی مهمی است حتی در کلمات و عباراتی هم باید خیلی دقت شود و جزو یکی از مسائل عادی نمی شود آنرا قرارداد از آقای رئیس است و امضاء میکنند که از شمس موجوده از هر شعبه يك نفر یا ۲ نفر معلوم شود و این طرح را در آن جا مطالعه کنند و در جلسه آتی زاپوش را بیاورند و تکلیفش را مین کنند .

رئیس- برای اطلاع خاطر آقایان عرض میکنم باید این طرح در يك جلسه دیگری که امروز نباشد قابل توجه بشود و مذاکره بشود . گفته شد صحیح است امروز کاری که می توانیم بکنیم این است که آن روزی که این طرح باید در مجلس قابل توجه شود مینمایم .

رئیس- آقای کلزونی (اجازه) کلزونی - عقیقه بنده این است در اولین روزی که عده کافی از کلا اعتبارنامه آقایان تصویب شد بایستی هیئت رئیسه دائمی منتخب شود . رئیس- آن مطلب دیگری است ربطی باین موضوع ندارد . آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - همانطور که بعضی از آقایان مذاکره کردند بنده معتقدم چون فردا عید است البته جلسه تعطیل می شود و برای اینکه بولایات و مردم يك جوابهائی داده شود و هر چه زودتر این مسئله خاتمه پیدا کند روز شنبه را بنده پیشنهاد میکنم که جلسه تشکیل شده و این طرح مطرح شود و انلا در ظرف سه چهار روز این تکلیف مینشود چون همه ما از ویات تلگرافاتی میرسد که باید تکلیف آنها مینشود مخصوصاً برای بنده هم تلگرافاتی رسیده است بنابراین عرض میکنم هر چه زودتر تکلیف مردم مینشود بهتر خواهد بود این است که پیشنهاد می کنم جلسه آتی عصر شنبه باشد .

رئیس- آقای مدرس (اجازه) مدرس - همانطور که آقای حائری زاده اظهار داشتند چون مطلب مطلب مهمی است بنده عرض این است که باید و کلاهی هم که مسافرت کرده اند و شاید قریب ده پانزده نفر نمانده اند بر گردند و هیئت رئیسه دائمی هم مینشود و این مطلب باین مهمی در حضور تمام و کلا مطرح شود چون آن آن ده پانزده نفر از کلا مسافرتند لهذا عقیقه من اینست که باید هیئت رئیسه دائمی تشکیل بشود و این مسافرت هم باینکه که شاید تا پنجروز بعد از عید باشد و بعد این مسئله مطرح شود .

رئیس- آقای تدین (اجازه) تدین - تشخیص عده کافی با مقام محترم ریاست است و البته مقام محترم ریاست وقتی که این مسئله را تشخیص دادند آنوقت در مجلس مطرح میشود و اما اینکه آقای حائری زاده اظهار کردند که این مطلب خیلی مهم است و عقیقه ایشان باید از هر شعبه يك نفر یا دو نفر انتخاب شود و يك کمسیون تشکیل بشود .

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

۳۴۹۴ ورقه آراء صادره آقای قوام الملک در درجه اول ۱۹۶۳ رأی حائز اکثریت شده و در درجه دوم آقای آقا سید یعقوب ۵۲۵ رأی داشته اند چون آقای قوام الملک بموجب مراسم ۱۱۸۹ مورخه نهم حوت ۱۳۰۲ که سواد مصدق آن در دو سه موجود است از قبول نمایندگی استنکاف نموده اند لهذا آقای آقا سید یعقوب که در درجه دوم بوده بستم نمایندگی تعیین و قبول نمایندگی را ننموده شعبه هم صحت نمایندگی مشارالیه را تصویب و تصدیق می نماید و هیچ گونه شکایتی هم دیده نشده .

رئیس- آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده مخالفم . نایب رئیس- میباید برای جلسه بعد آقای داور .

احضار برای قرائت راپرت (آقای داور راپرت شبه ششم را راجع بنمایند که آقای نظم الملک عظیمی شرح ذیل قرائت نمودند) گمان میکنم که فرمودند بایستی مذاکرات محدود باشد استعدا میکنم دومر تب فرمایند که بنده ملتفت شوم و بدانم که روز شنبه تکلیف چیست ؟

رئیس - در خارج مجلس عرض میکنم مجلس مقارن فروردین ختم شد . رئیس موقتی مجلس شورای ملی ، مؤتمن الملک جلسه (۸) صورت مشروح مجلس صبح یوم پنجشنبه ۱۴ حمل ۱۳۰۲ مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۴۲ مجلس دوساعت قبل از ظهر ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید . صورت جلسه یوم پنجشنبه ۳۰ حوت و آقای سر کشیک زاده قرائت نمودند . نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست ؟

(یک نفر از نمایندگان - غیر) نایب رئیس - صورت جلسه تصویب شد . نظر باینکه امروز چهاردهم جبل و مطابق نظامنامه بایستی هیئت رئیسه دائمی مجلس انتخاب شود دستور امروز انتخاب هیئت رئیسه دائمی مجلس شورای ملی است ولی قبل از شروع بانتخاب چند فقره راپرت است که از بعضی شعب رسیده بر عرض مجلس میرسد .

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

۳۴۹۴ ورقه آراء صادره آقای قوام الملک در درجه اول ۱۹۶۳ رأی حائز اکثریت شده و در درجه دوم آقای آقا سید یعقوب ۵۲۵ رأی داشته اند چون آقای قوام الملک بموجب مراسم ۱۱۸۹ مورخه نهم حوت ۱۳۰۲ که سواد مصدق آن در دو سه موجود است از قبول نمایندگی استنکاف نموده اند لهذا آقای آقا سید یعقوب که در درجه دوم بوده بستم نمایندگی تعیین و قبول نمایندگی را ننموده شعبه هم صحت نمایندگی مشارالیه را تصویب و تصدیق می نماید و هیچ گونه شکایتی هم دیده نشده .

رئیس- آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده مخالفم . نایب رئیس- میباید برای جلسه بعد آقای داور .

احضار برای قرائت راپرت (آقای داور راپرت شبه ششم را راجع بنمایند که آقای نظم الملک عظیمی شرح ذیل قرائت نمودند) گمان میکنم که فرمودند بایستی مذاکرات محدود باشد استعدا میکنم دومر تب فرمایند که بنده ملتفت شوم و بدانم که روز شنبه تکلیف چیست ؟

رئیس - در خارج مجلس عرض میکنم مجلس مقارن فروردین ختم شد . رئیس موقتی مجلس شورای ملی ، مؤتمن الملک جلسه (۸) صورت مشروح مجلس صبح یوم پنجشنبه ۱۴ حمل ۱۳۰۲ مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۴۲ مجلس دوساعت قبل از ظهر ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید . صورت جلسه یوم پنجشنبه ۳۰ حوت و آقای سر کشیک زاده قرائت نمودند . نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست ؟

(یک نفر از نمایندگان - غیر) نایب رئیس - صورت جلسه تصویب شد . نظر باینکه امروز چهاردهم جبل و مطابق نظامنامه بایستی هیئت رئیسه دائمی مجلس انتخاب شود دستور امروز انتخاب هیئت رئیسه دائمی مجلس شورای ملی است ولی قبل از شروع بانتخاب چند فقره راپرت است که از بعضی شعب رسیده بر عرض مجلس میرسد .

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

۳۴۹۴ ورقه آراء صادره آقای قوام الملک در درجه اول ۱۹۶۳ رأی حائز اکثریت شده و در درجه دوم آقای آقا سید یعقوب ۵۲۵ رأی داشته اند چون آقای قوام الملک بموجب مراسم ۱۱۸۹ مورخه نهم حوت ۱۳۰۲ که سواد مصدق آن در دو سه موجود است از قبول نمایندگی استنکاف نموده اند لهذا آقای آقا سید یعقوب که در درجه دوم بوده بستم نمایندگی تعیین و قبول نمایندگی را ننموده شعبه هم صحت نمایندگی مشارالیه را تصویب و تصدیق می نماید و هیچ گونه شکایتی هم دیده نشده .

رئیس- آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده مخالفم . نایب رئیس- میباید برای جلسه بعد آقای داور .

احضار برای قرائت راپرت (آقای داور راپرت شبه ششم را راجع بنمایند که آقای نظم الملک عظیمی شرح ذیل قرائت نمودند) گمان میکنم که فرمودند بایستی مذاکرات محدود باشد استعدا میکنم دومر تب فرمایند که بنده ملتفت شوم و بدانم که روز شنبه تکلیف چیست ؟

رئیس - در خارج مجلس عرض میکنم مجلس مقارن فروردین ختم شد . رئیس موقتی مجلس شورای ملی ، مؤتمن الملک جلسه (۸) صورت مشروح مجلس صبح یوم پنجشنبه ۱۴ حمل ۱۳۰۲ مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۴۲ مجلس دوساعت قبل از ظهر ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید . صورت جلسه یوم پنجشنبه ۳۰ حوت و آقای سر کشیک زاده قرائت نمودند . نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست ؟

(یک نفر از نمایندگان - غیر) نایب رئیس - صورت جلسه تصویب شد . نظر باینکه امروز چهاردهم جبل و مطابق نظامنامه بایستی هیئت رئیسه دائمی مجلس انتخاب شود دستور امروز انتخاب هیئت رئیسه دائمی مجلس شورای ملی است ولی قبل از شروع بانتخاب چند فقره راپرت است که از بعضی شعب رسیده بر عرض مجلس میرسد .

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

۳۴۹۴ ورقه آراء صادره آقای قوام الملک در درجه اول ۱۹۶۳ رأی حائز اکثریت شده و در درجه دوم آقای آقا سید یعقوب ۵۲۵ رأی داشته اند چون آقای قوام الملک بموجب مراسم ۱۱۸۹ مورخه نهم حوت ۱۳۰۲ که سواد مصدق آن در دو سه موجود است از قبول نمایندگی استنکاف نموده اند لهذا آقای آقا سید یعقوب که در درجه دوم بوده بستم نمایندگی تعیین و قبول نمایندگی را ننموده شعبه هم صحت نمایندگی مشارالیه را تصویب و تصدیق می نماید و هیچ گونه شکایتی هم دیده نشده .

رئیس- آقای ضیاء الواعظین (اجازه) ضیاء الواعظین - بنده مخالفم . نایب رئیس- میباید برای جلسه بعد آقای داور .

احضار برای قرائت راپرت (آقای داور راپرت شبه ششم را راجع بنمایند که آقای نظم الملک عظیمی شرح ذیل قرائت نمودند) گمان میکنم که فرمودند بایستی مذاکرات محدود باشد استعدا میکنم دومر تب فرمایند که بنده ملتفت شوم و بدانم که روز شنبه تکلیف چیست ؟

رئیس - در خارج مجلس عرض میکنم مجلس مقارن فروردین ختم شد . رئیس موقتی مجلس شورای ملی ، مؤتمن الملک جلسه (۸) صورت مشروح مجلس صبح یوم پنجشنبه ۱۴ حمل ۱۳۰۲ مطابق ۲۸ شعبان ۱۳۴۲ مجلس دوساعت قبل از ظهر ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید . صورت جلسه یوم پنجشنبه ۳۰ حوت و آقای سر کشیک زاده قرائت نمودند . نایب رئیس - نسبت بصورت مجلس مخالفی نیست ؟

(یک نفر از نمایندگان - غیر) نایب رئیس - صورت جلسه تصویب شد . نظر باینکه امروز چهاردهم جبل و مطابق نظامنامه بایستی هیئت رئیسه دائمی مجلس انتخاب شود دستور امروز انتخاب هیئت رئیسه دائمی مجلس شورای ملی است ولی قبل از شروع بانتخاب چند فقره راپرت است که از بعضی شعب رسیده بر عرض مجلس میرسد .

رئیس- اینها میخواهم يك تذکری به آقای بدهم در عین اینکه تمام اینکارها شده اما بطور غیر رسمی . زیرا کمسیون دوازده نفری تشکیل شد از هر شعبه دو نفر که يك نماینده اش هم خودتان بودید این مسئله در چند جلسه مطرح شد و بعد هم در جلسه خصوصی بطور غیر رسمی مدتی در آن مذاکره شد و بالاخره تصوری گتم تمام آقایان فردا در این موضوع این مواد مستعرضند و هر کدام از آقایان آن اندازه که بایستی فکر و دقت و تأمل بکنند تا بحال کرده اند بنا بر این کمسیون دیگری از شعبه غیر شعبه بنده تصور نکنم لازم باشد مگر آن چیزی را که مقام محترم ریاست اظهار کردند و آنچه چون از حق خودشان بود صرف نظر فرمودند بنا بر این من محتاج نییادم که بکمسیون دیگری ارجاع شود بنابراین بنده موافقم با همان

مقصود از این ماده این است که هیئت رئیسه دانشی پیش از شش ماه نمی تواند مشغول کار باشد و مهلت اشتغال آنها را تعیین کرده و مقصودش این نیست که باید حکما و حتما در روز چهاردهم حمل یا میزان ولایت که روز تعطیل یازدهم عاشر یا روز جمعه باشد انتخاب شود مقصود این نیست بملایم در این که آیا باید در یک جلسه این انتخابات تمام شود یا نه این را هم بنده تصور نمی کنم ضرورتی داشته باشد زیرا در نظامنامه یک ماده تصریحی نداریم که این مسئله را تأیید کرده باشد و برخلاف بقرینه در ماده دوم می نویسد که در ابتدای دوره تقنینیه در همان جلسه اول فوراً پس از تعیین رئیس سنی در مجلس علمی با کثرت نام یک رئیس و دو نایب رئیس که هر سه موقتی هستند متوالیاً با انتخاب فردی معین می شوند. اینجا مقنن تصریح می کند که بایستی فوراً و در یک جلسه این هر سه انتخاب بعمل بیاید و در این نظامنامه یک ماده دیگری نیست که صریحاً تأیید بکند انتخابات هیئت رئیسه دانشی هم باید در یک جلسه فوراً بعمل بیاید و قطعاً ماده مهم تعیین مدت مشاغل هیئت رئیسه دانشی را می نماید بنابر این هیچ ضرورت ندارد - بملایم وقت هم کم است و ما هم هیچ تبادل فکری راجع به بقیه انتخابات نکرده ایم و ممکن است تمام وقت امروز هم صرف تجدید انتخاب شود این بود که بنده این پیشنهاد را حکم و تصور می کنم غالب آقایان نمایندگان هم موافق باشند حالا بسته است برای اکثریت.

روز به نشیند و خانه بدهد ولی بدون جوت هم نمی تواند موقع را از دست بدهیم همینطور اگر این سابقه شد که ما برای اینکه می خواهیم تعیین بکنیم که نایب رئیس با اتفاق یا اکثریت نامه انتخاب بشود وقت را از دست بدهیم همین طور این سابقه می ماند که بعدها در انتخاب رئیس هم یک وقت اینطور پیشنهاد می کنیم برای اینکه هیچ فرق بین رئیس و نایب رئیس موجود نیست و میگوئیم چون هنوز تصمیمی نگرفته ایم که رئیس کی باشد بهتر این است که جلسه بتعویق افتد یا تصمیم قطعی معلوم شود و نظامنامه بنا اجازه نمی دهد امسور مجلس را معوق بگذاریم برای اینکه می خواهیم در خارج یک تبادل نظری بکنیم بنا بر این عرض می کنم که باید مجلس شورای ملی مشغول انتخاب بشود و آنچه را که موفق شده انتخاب می کند و آنچه را که موفق نشد می گذارد برای جلسه دیگر آنوقت ما نمی مانیم که بنا بر این بنده پیشنهاد می کنم امروز جلسه تشکیل شود

رئیس - دستور این جلسه انتخاب بقیه اعضای هیئت رئیسه است بالفعل شروع میشود با انتخاب یک نایب رئیس (گفته شد خیر) اخذ آراء بعمل آمده آقایان سردار فخر - نجات و هایم استخراج نمودند و نتیجه بطریق ذیل حاصل شد (مهره تفتیشیه ۹۷ عدد اوراق آراء ۹۷) آقای مدرس ۵۶ رای آقای سلیمان میرزا ۳۰ رای آقای حاج سیدالمعتزین ۱ رای و رده سفید ۵

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۷ نفر آقای مدرس با ۵۶ رای که اکثریت تام است انتخاب شدند شروع می شود با انتخاب یک نایب رئیس دیگر (مجدداً اخذ و استخراج آراء بعمل آمده بترتیب ذیل نتیجه حاصل گردید) (مهره تفتیشیه ۹۸ عدد اوراق آراء ۹۸) آقای سهام السلطان ۴۶ رای آقای تدین ۲۷ رای آقای سلیمان میرزا ۱۷ رای آقای مصدق السلطنه ۱ رای آقای امیراعلم ۱ رای و رده سفید علامت امتناع ۶

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۸ نفر آقای سهام السلطان ۴۶ رای دارند آقای تدین ۲۷ رای و آقای سلیمان میرزا ۱۷ رای اکثریت حاصل نشده است باید تجدید انتخاب شود اگر کمیل داشته باشید نفس داده میشود (بعضی از نمایندگان صحیح است) (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از یک ساعت مجدداً تشکیل گردید) رئیس - شروع می شود با انتخاب یک نایب رئیس از این قرارداد آقای آقا میرزا شهاب ۷۲ رای آقای معظم السلطان ۲۰ رای آقای شهاب الادبیه ۶۶ رای آقای سردار معظم آقای صاف الممالک ۱ رای آقای امیراعلم ۱ رای و رده سفید علامت امتناع ۶

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۸ نفر آقای سهام السلطان ۴۶ رای دارند آقای تدین ۲۷ رای و آقای سلیمان میرزا ۱۷ رای اکثریت حاصل نشده است باید تجدید انتخاب شود اگر کمیل داشته باشید نفس داده میشود (بعضی از نمایندگان صحیح است) (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویس از یک ساعت مجدداً اخذ و استخراج آراء بعمل آمده آقایان سردار فخر - نجات و هایم استخراج نمودند و نتیجه بطریق ذیل حاصل گردید) (مهره تفتیشیه ۹۹ عدد اوراق آراء ۹۹) آقای ارباب کبیر ۹۲ رای آقای دست عیب ۷۲ رای آقای کاژرونی ۷۲ رای آقای اعتبارالدوله ۸ رای آقای عطاء الملک ۲ رای آقای عدل الملک ۲ رای آقای مصدق السلطنه ۲ رای آقای کی استوان ۱ رای آقای دشتی ۱ رای آقای میهن ۱ رای آقای قوام الدوله ۱ رای آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای ضیاء الملک ۱ رای آقای بدانشخان ۱ رای آقای سردار معظم کردستانی ۱ رای آقای حاجز الملک ۱ رای آقای مصباح السلطنه ۱ رای آقای حائریزاده ۱ رای آقای شیخ فرج الله ۱ رای و رده سفید ۱

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

رئیس - عده حضار رای دهندگان ۹۹ نفر آقای حاج میرزا عبدالوهاب ۱ رای آقای سر کشیک زاده ۱ رای آقای عداد السلطنه ۱ رای رئیس - باید با کثرت ۹۳ رای آقای دست عیب ۷۲ رای و آقای کاژرونی ۷۲ رای اکثریت تام پیدا نکرده است

انجمن نظارت صحت انتخابات حوزه مزبور در تصدیق نموده ولی صورت مجلس انتخابات در روز تمام استخراج آراء نوشته شده و معلوم نیست يك هفته مود انتظار وصول شكایات را رعایت کرده اند یا خیر؟

رئیس - کسی مخالف هست؟ آقای ملک التجار مخالفند؟ ملک التجار - بله بله.

رئیس - پس میماند برای جلسه بعد بالفعل چیز دیگری در دستور نداریم جلسه باید ختم شود ولی قبل از اینکه آقایان شریف ببرند باید شبات تشکیل شده چهار کسبوسون محاسبات و دستکرات و هرايش و بودجه را انتخاب بفرمایند بعد تشریف ببرند.

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

انتخاب کسبوسونها پیش نهادی به مجلس عرض کردند بنده هم عرض می کنم کسبوسون های دیگر را کی باید تشکیل داده چون مسئله تعیین وقت در بین آمد و موضوع مخلوط شد و حالا اگر برویم در شعب و این چهار کسبوسون را معین کنیم کسبوسون های دیگر را کی باید انتخاب کرد؟ این بود که خواستم عرض کنم تکلیفش معین نشود.

رئیس - آقای همدار السلطنه (اجازه) همدار السلطنه - عرض می ندارم رئیس - آقای کلزونی (اجازه) کلزونی - اولاً در خصوص اینکه فردا شب جلسه باشد گمان می کنم کسالت روز اول ماه مبارك اجازه ندهد که فردا شب مانده داشته باشیم تا نیا در خصوص وقت همان طور که آقای مدرس اظهار کردند بنده هم عقیده دارم دوساعت و نیم از شب گذشته باشد.

رئیس - نسبت بدوساعت و نیم مخالفی نیست؟ دست قیب - بنده مخالفم خوب است سعادت باشد. رئیس - رأی می گیریم بدوساعت و نیم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) رئیس - تصویب شد این را آقایان باید بدانند که کسبوسون ها در مجلس انتخاب نشود و بر طبق نظام نامه باید يك مطلب دیگری جز دستور باشد و کسبوسونها در خارج انتخاب شوند امیدواریم انشاء الله تا شب سه شنبه دستوری پیدا شود.

رئیس - این در صورتی است که چیزی در دستور حاضر باشد. (از طرف نمایندگان صحیح است) سهام السلطان - انتخابات کسبوسونها رئیس - آقای مدرس (اجازه) مدرس - بنده عقیده ام این است که دو ساعت و نیم از شب رفته باشد چون دو ساعت از شب رفته خیلی زود است (جمعی گفتند صحیح است) رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه) ناصر الاسلام - بنده عرض می کنم که از شب گذشته باشد.

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

فای رئیس التجار اظهار کردند چرا از دستور خارج شود اگر مخالفتی در نظر ندارید و بگویند بنده متوجه می کنم که نسبت آقای شیخ الرئیس اینطور رأی میدهند ولی نسبت آقای سردار معظم میفرمایند باشد ناخودشان تشریف بیاورند!

رئیس - یکی از مخالفین آقای سردار معظم هستم چه تشریف داشته باشند مخالفت خود را عرض خواهم داشت باشد مخالفت خود را تا بحال می شود البته مدافع این قبیل اعتراضات معبر کسبوسون شبه خواهد بود. (بعضی از نمایندگان - صبح است ولی اگر اعتراضات بشخص و گمان باشد گمان می کنم تا آن شخص حاضر نیاید ایراد کردن و مذاکره کردن ورای داد در آن صورتی نداشته باشد (گفته شد - صحیح است) رئیس - آقای ناصر الاسلام (اجازه) ناصر الاسلام - این موضوعی را که آقای رئیس فرمودند نه در قانون مصرح است و هیچ سابقه هم ندارد در حال موکول می کنم برای مجلس

رئیس - اگر قانونی بود که بنده اصلاً جز دستور نمی کردم چون در قانون تصریح نشده است بعضی مجلس رساندم که هر طور صلاح بدانند همانطور مقرر شود این مسئله اختصاص آقای سردار معظم ندارد دوسه نفر دیگر هم هستند که همین حال را دارند یکی شاهزاده شیخ الرئیس است یکی آقای سردار اجل است نسبت آقای سردار عشار هم که در جلسه قبل مذاکره شد چون مخالفت را مسترد کردند این بود که رأی گرفته شد حالاً هم اگر می خواهید رأی بگیریم مدرس - اجازه بفرمایند رئیس - بفرمایند مدرس - از قراری که بنده شنیده می آید اگر این قسم است و چند روز بیشتر طول نمی کشد داعی ندارد که مجبوری بشود یاری گرفته شود خوب است يك چند روزی بماند بنده که این قسم شنبه حالاً موکول بنظر آقایان است

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه) سهام السلطان - بنده هم با اظهارات آقای مدرس موافق پیش نهادی هم نوشته ام که از دستور خارج بشود بعد از چهار و پنج روز دیگر که ایشان وارد شدند مطرح بشود. رئیس - آقای آقاسید یعقوب (بعضی گفتند خیر) رئیس - دایرت اعتبار نامه آقای سردار معظم خراشانی در جلسه گذشته جزو دستور بود مخالفت حد بعد ماند برای جلسه امشب گویا آقای ناصر الاسلام مخالف بودند

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

برای مجلس قاطع خواهد بود زیرا مخالفت بنده نسبت بایشان هم از نقطه نظر جریان انتخابات است هم از نقطه نظر صلاحیت شخصی ایشان در هر حال اصراری ندارم که همین امشب مطرح بشود و با کسی هم ندارم که ایشان حاضر بشوند و از خودشان دفاع بکنند مذاکره را هم کافی میدانم و برای مجلس واگذار می کنم

رئیس - خوب آقایان مذاکرات را کافی میدانند؟ (جمعی از نمایندگان بله کافی است) رئیس - پس آقایانیکه تصویب میکنند بیاوند تا خودشان بیاوند قیام فرمایند (اقبل نمایندگان قیام نمودند) رئیس - تصویب شد. آقای مشار اعظم (احضار برای قرائت دایرت) آقای مشار اعظم دایرت شعبه پنجم را راجع بنایندگی آقای بین الملک از خرم آباد بشرح ذیل قرائت نمودند در شعبه دوسه انتخابات خرم آباد و لرستان مطالعه شد.

آراء خرم آباد و توابع هموماً در حدود نظامات و مقررات قانونیه اخذ و اکثریت حاصله نتیجه تا بیل اهالی آقای بین الملک و آقای آقاسید عبدالرحمن که دایرت آن معلول بشبه دیگر است بودند و توضیحات متدرجه در صورت مجلس و اطلاعاتیکه از ناحیه حکومت محلی رسیده است هموماً حاکی از این است که در رعایت نکات قانونی کاملاً توجه شده و در صحت جریان انتخابات آن ولایت مراقبت و اهتمامی که لازم بوده است بعمل آمده است شکایاتی هم در دوسه ملاحظه شد که قابل توجه نبوده اند و چون بنیان شکایات غالباً بر این نظر قرار گرفته بود که چرا اقدامات فوق العاده در نقاطی که وضعیت محلی اجازه نمیداد بعمل گذاشته شده اند و این شکایات طبعاً مورد بیداری نمی کرد لهذا نه در وزارت داخله و نه در محل جلب توجهی نکرد اعضاء شعبه هم با وقت دو متن شکایات دلیلی برای صحت آن نیافتند و لهذا با اکثریت رأی داده شد که انتخاب آقای بین الملک از لرستان صحیح و قانونی بوده و دایرت آن برای استحضار نمایندگان محترم بشرح مرسوم تقدیم میشود

رئیس - آقای سر کشیک زاده (اجازه) سر کشیک زاده - بنده مخالفم. رئیس - میباید برای جلسه بعد آقای مشار اعظم دوباره تشریف بیاورند (آقای مشار اعظم در محل نطق حاضر و دایرت شعبه پنجم را راجع بنایندگی آقای مشار اعظم و وجه الدوله از تبریز بشرح ذیل قرائت کردند) دوسه انتخابات شهر

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

تبریز و توابع برای رسیدگی بانقلاب دوازده نماینده گان آن ولایت آقای رهنما مدیر روزنامه ایران و آقای وحید الدوله یشم پنج ارجاع شده اعضاء شعبه در کلیه اوراق دوسه از صورت مجلس و اعتبارنامه و تاگرافات و مکاتبات مطالعه وقت نموده تحقیقات خود را بعد کفایت رسانیدند

اوله و براهین صحت جریان انتخابات از اوراق مزبور کاملاً مستفاد است و ظایف انجمن نظارت صحت تشریف بر حله استر داد اوراق و قرائت آنها در فواصل مینه هر قسمتی بتوجه خود در حدود قانون مرحله عمل گذاشته شده و این اصول همه باتمام نکات قانونی مراعات و بطوریکه مستند است اعضاء انجمن مرکزی تبریز که از اشخاص مستور و موفق از طبقه علمای و تجار و غیره تشکیل شده اند در اجرای وظایف خود توجه کفایت داشته اند و در آخرین مرتبه نیز برای رسیدگی شکایات قانونی حاضر برای در- پانت اوراق اعتراضات شده و مطابق تصریحات صورت مجلس منحصر شکایاتی که بانجمن مرکزی پس از انجام امر انتخابات رسیده است دو فقره شکایت است که مربوط با اختلاف حاصله در اقب و اسم مشترک است - در لقب ظهیر الممالک شهید مدعی حاج ظهیر الممالک کاندیدای معلول شده و در اسم دو نفر موسوم به سیف الله خان آراء باین نام را که کلمه اسکندری اضافه نداشته است مربوط به سیف الله خان اسکندی حائز اکثریت نماینده

اعتراضات و شکایاتی که در این زمینه بانجمن رسیده است در هیئت نظار بطلب وقت و توجه تأیید داشته و اعضاء انجمن در حل موضوع اختلافات مشابه با ستاد براهین وادله که بنظرشان رسیده است موفق شده اند ولی توضیح مفصل آن چون مربوط بانقلاب آقای رهنما و وحید الدوله نه باشد در این دایرت مسکوت مانده و بشبه که مأمور و مکلفند مربوط خواهد بود

دردوسه محلی غیر از این موضوع که انجمن محل آن موفق شده است موضوع دیگری با اعتراض بر نهند. در دوسه وزارت داخله نیز شکایاتی دیده شد فقط در این باب اخیره يك فقره شکایت کتبی بمجلس شورای ملی رسیده و بر علیه انتخابات بطور کلی ایراد و اعتراضاتی نموده اند که آنهم در مقابل توضیحات و تصریحات دوسه نا چیز ویرای آقای اده و براهینی که هیئت نظار و ابالت و آقای ناظم الملووم مفتش انتخابات هريك بر حد تکلیف و وظایف محوله در پیشرفت قانونی انتخاب در ضمن تقدیم دایرت اظهار واقامه نموده اند غیر قابل اهمیت تلقی گردیده و اعضاء شعبه از مطالعه دوسه انتخابات و دفتر نمایندگان فوق الذکر صاحب این عقیده شده اند که جریسان انتخابات ولایت مزبور هلی اصول در کل وجه منطبق با قانون و يك فقره شکایتنامه قلیل الامضاء که اعضاء شعبه در تنظیم آن

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

از نقطه نظر مشابه سبک خطوط قهرآ در امضاء آن دچار تردید و شبهه شده اند صرف نظر از اینکه این شکایت هم بعلت تأخیر وصول وهم بعلت ترازل در اساس تنظیم آن برهاناتوجه انتخاب نمایندگان موضوع این دایرت نیست اساساً در هیچ يك از موارد انتخابات تبریز هم قابل تأییر نبوده و نظار بعد وصول شکایات در تمام مدت جریان انتخابات وعدم استیاط مطلبی که سبب تامل در جریان انتخابات تبریز بشود اعضاء شعبه پس از ادراک مطالب دوسه شرحی که مرسوم افتاد صحت بنایندگی آقایان را همتاً و وجه الدوله را تصویب و باستحضار نمایندگان محترم میرسانند

رئیس - رئیس مخالفی ندارد؟ مدرس - بنده مخالفم. رئیس - با هر دو؟ مدرس - با رهتاً مخالفم با وحید الدوله هم مخالفم. رئیس - میباید برای جلسه دیگر (آقای داور) (احضار برای قرائت دایرت) آقای داور دایرت شعبه ششم را راجع بنایندگی آقای آقاسید عبدالرحمن از خرم آباد قرائت نمودند شعبه ششم به دوسه انتخابات لرستان رسیدگی کرده و خلاصه آنرا بمرض مجلس میرسانند

انتخابات لرستان در ۲۵ ذی قعدة ۱۳۴۱ شروع و در ۱۸ رجب ۱۳۴۲ ختم شد. مجموع آراء مأخوذه ۱۱۸۰۱ و الا این عده آقای آقا شیخ عبدالرحمن ۱۰۰۸۲ با حائز اکثریت شدند انجمن نظار صحت جریان انتخابات آنجا را تصدیق و بنایندگی آقای آقا شیخ عبدالرحمن را اعلام کرده و بشبه نیز پس از وقت دردوسه نظر انجمن را تصویب نموده و بنایندگی آقای آقا شیخ عبدالرحمن رأی میدهد

رئیس - آقای سر کشیک زاده مخالفند؟ سر کشیک زاده - ممکن است از آقای مشیر قاضا کنم که این دایرت را فعلاً مسترد بدارند. رئیس - این چندان صورت قانونی ندارد. مخالف هستی یا نه؟ سر کشیک زاده - بله مخالفم. رئیس - میباید برای جلسه بعد در جندی قیل که مجلس شورای ملی شروع کرد برسدگی باضاارتنامه ملاحظه شد که بغلاف سابق در ظرف مدت قبلی که دوسه روز بیشتر نبود سه ربع اعتبار نامه ها رسیده کرد و رأی داد و از اینجا معلوم شد که مجلس شورای ملی میل دارد مراحل مقدماتی را باسرع ما بسکن طی کرده و زودتر وارد مراحل قانونی و مشغول امور مسلکیتی بشود و اگر چند روزی در امور

رئیس - آقایان کسبوسون هرايش ۶ نفر کسبوسون محاسبات ۶ نفر کسبوسون دستکرات ۶ نفر کسبوسون بودجه ۱۸ نفر در ایام ماه مبارك رمضان هم اگر تصویب بفرمایند شهرهای یکشنبه و سه شنبه و پنجشنبه دوساعت از شب گذشته جلسه تشکیل شود.

مجلس يك وقفه پیدا شد آنها هم قهری می توانم عرض کنم که از روی يك مال - اندیشی بود.

آقای رئیس الوزراء که چند روز کناره گیری کردند در واقع رعایت سوابقی را نمودند که در این مجلس گذاشته شده بود و می خواستند که مجلس شورای ملی در غیاب ایشان بدون ملاحظه ورود ریاستی تسامح خودش را به رئیس الوزراء معین کند.

(جمعی از نمایندگان - صحیح است) مجلس شورای ملی هم بیاس خدمات دوستان سابق آقای رئیس الوزراء و باید و انتظار دشمنی که در آتیه از جدیت ایشان سراغ دارد نظر باین خدمات تسامح خودش را نسبت به آقای رئیس الوزراء اظهار کرد و با يك اکثریت قریب با اتفاق اعتماد خودش را نسبت بایشان ابراز نمود.

(جمعی از نمایندگان - صحیح است) اینست که خیلی مسرور هستیم که امشب آقای رئیس الوزراء و آقایان وزراء عظام برای معرفی بمجلس شورای ملی تشریف آوردند و امیدوارم که بعد از این مرحله دیگر مجلس شورای ملی داخل کارهای مهم مملکتی و اساسی بشود و از دوره پنجم تقشیر به یادگار خوبی در صناعات تاریخ این مملکت گذاشته شود.

(بعضی از نمایندگان - انشاء الله) رئیس الوزراء - بطوریکه آقای رئیس فرمودند اکنون که مجلس شورای ملی اظهار رأی اعتماد کرده بن و به خدمات من تمام با کمال شوق و افتخار هیئت دولت را معرفی میکنم.

آقای ذکاء الملک وزیر امور خارجه آقای مدیر الملک وزیر مالیه آقای معاضد السلطنه وزیر عدلیه آقای امیر افتخار وزیر بیست و تلگراف آقای مشار الدوله سفیر و تلگراف وزارت داخله

برای وزارت معارف هم در آتیه تعیین معرفی خواهید شد پرگرام هیئت دولت هم تقدیم مجلس شورای ملی میشود. (آقای ذکاء الملک پرگرام هیئت دولت را بشرح ذیل قرائت نمودند)

پرگرام ملی هیئت دولت بقراری است که ذیلا به عرض مجلس شورای ملی می رسد. تشبیه روابط حسنه با دول متحابه و تشکیل قوای دفاعیه مملکت و گذراندن قانون خدمت نظامی عمومی و اصلاح و تکمیل ادارات امنیه و نظایه ولایات بر مبنای جدید و گذراندن قانون سجل احوال تکمیل قوانین عدلیه و بسط تشکیلات آن در ولایات

توسیع اوزان و مقادیر از روی مبنای علمی تکمیل تأسیسات پست و تلگراف و بسط آنها بقطعی که تا اکنون موجود نبوده است و تأسیس پست هوایی و تلگراف بیسیم و با یک اکثریت قریب با اتفاق امشب مجلس شورای ملی بقراری در این مورد تصمیم گرفته شده و این را هم تقدیم مجلس شورای ملی می شود.

حالا اگر اجازه میفرمائید نفس داده شود ولی بعد از تنفس يك لایحه فوری است راجع به بودجه مملکت باید جلسه تشکیل شده و در آن باب مذاکره شود. (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل ویسی از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - یکی دو فقره اعتبارنامه مانده است که بایستی مذاکره شود آقای سرکشک زاده مخالفت خودشان را نسبت به آقای بن الملک و آقای شیخ عبدالرحمن مسترد نمودند و همینطور آقای کازرونی نسبت به آقای سردار اجل - مانی ندارد که امشب رأی بگیریم.

(بعضی از نمایندگان - غیر) رئیس - خوب اول رأی بگیریم بوکالت آقای سردار اجل آقایانی که وکالت ایشان را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اقلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد. رأی بگیریم بنمایند که آقای بن الملک آقایانی که وکالت ایشان را تصویب می نمایند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند) رئیس - تصویب شد. وزیر مالیه - چون بودجه های هذ السنه از تصویب مجلس شورای ملی نگذشته است و معارض ادارات دولتی و وزارت خانه ها بواسطه این تأخیر متحمل شده است لهذا از طرف هیئت دولت لایحه تقدیم مجلس شورای ملی می شود که بیکه و از دهم بودجه

سال گذشته را موقتاً تصویب کنند که پرداخته شده و اختلالی در امور فراهم نشود تقاضا دارم که همین امشب بقوریت رأی بدهند که بتأخیر نیفتد.

(لایحه فوق بشرح آتی قرائت شد) مقام مقدس مجلس شورای ملی نظر ببلزوم تأدیه معارج ادارات دولتی در بروج حمل ۱۳۰۳ و اختلالی که ممکن است تا تصویب بودجه از طرف مجلس شورای ملی بواسطه تأخیر در پرداخت بودجه ادارات و معارج دولتی فراهم گردد لهذا بانهاست توقیر و بقید فوریت تصویب ماده واحده ذیل را تقاضا می نماید.

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است دولتی در بروج حمل ۱۳۰۳ بیکه و از دهم بودجه منظوره در سنه ۱۳۰۲ در وجه وزارتخانه ها یا ادارات دولتی تأدیه نماید.

در هر حال يك دوازدهم از بروج مزبور از مبلغ يك میلیون و هشتاد و دو هزار تومان تجاوز نخواهد کرد بدیهی است وجود مشاغل مجدده پرداخته نخواهد شد.

رئیس الوزراء - رضا وزیر مالیه - مدیر الملک رئیس - چون راجع بتقاضای وجه است يك شور می شود ولی چون فوریتش را تقاضا کرده اند بدو باید در خصوص فوریت آن مذاکره کرد در رأی گرفت آقای حائری - زاده.

حائری زاده - بنده با فوریتش مخالقم. رئیس - بفرمائید. حائری زاده - بنده بدو سه جهت با فوریت این لایحه مخالقم یکی اینکه دولت هنوز تکلیف خودش معلوم نیست باید پرگرامش در مجلس مطرح شده و رأی اعتماد داده شود و دولت تثبیت شود آنوقت لایحه امشب بپسندیده.

تائیک بودجه امشب را که آقایان برای اسامی حاضر کرده اند خوب بود تقدیم مجلس میگردند آنوقت تقاضا کنند که بیکه و از دهم بودجه سال گذشته را مجلس اجازه بدهد بپردازند برای اینکه هر چه را در بروج مسترد و چندان مسئله مهمی هم نیست امروز بیست و چهارم بروج حمل است هنوز يك هفته دیگر بآخر این بروج مانده است اگر چنانچه کمیسیون بشود و کمیسیون در اطرافش يك معالمانی بنیاید و راپرت بدهد آن راپرت طبع و توزیع بشود تا آقایان نمایندگان اطلاعات کافی پیدا بکنند و با فهمیدگی آنرا قبول کنند و رأی بدهند بنده با فهمیدگی رأی دانستن مخالفم و این فوریت الزام میکند که ما با فهمیدگی رأی بدهیم. وزیر امور خارجه مدللای که آقایان

مخالفت با فوریت این لایحه فرمودند بنده و هیئت دولت کافی نیست امسا ایند فرمودند هیئت دولت هنوز پرگرامشان تم نشده است.

گفتن این حرف در موقعی جا داشت که يك لایحه از طرف هیئت دولت با پرگرام هیئت دولت ارتباط داشته باشد.

مسئله بودجه و معارج ادارات چیزی است که هیچ مربوط باین هیئت دولت یا هیأت دولت دیگری نیست هر روزی رئیس الوزراء هر هیئت دولتی باشد معارج ادارات را بپردازد و امسا ایند فرمودند بودجه اسامی بیاید بعد از این تقاضا شود لازمه این را هم بنده ملتفت نشدم جهت دارم.

اگر بودجه سال گذشته با بودجه امسال استنباط ارتباط و بستگی با هم داشته اند آنوقت این حرف جا داشت اما اینکه فرمائید باید از روی فهمیدگی رأی بدهد عقیده بنده این يك چیزی نیست که حالا رأی بدهند تفهیمه باشد.

مطلب خیلی واضح و روشن است مسئله در تمام دنیا مرسوم است و با اتفاق افتاد است که بواسطه موانع و پیش آمد ها بودجه سال حاضر که میناست قبلا حائل شده و بتصویب مجلس شورای ملی برس نرسیده است از آن طرف ادارات را هم که نمی شود معطل و معوق گذاشت در این صورت دولت مجبور می شود که بر حسب موقع بیکه و از دهم بودجه سال گذشته را بپردازد و چون ما می خواهیم مثل همه مالک مشروط دنیا با اصول مشروطیت رفتار کنیم نمیخواهیم پرداختن این معارج بدون تصویب مجلس شورای ملی باشد اما اینکه فرمودند فوریت ندارد کمال فوریت را دارد گویا نظر آقایان فقط بعقوبت اعضاء ادارات است که می فرمایند هفت روز هشت روز دیگر باقی میماند.

باید بقطر بیآورند که معارج دولت تمام مربوط بعقوبت اعضاء ادارات نیست يك معارج فوری دارد که بسا هست اگر امروز تصویب نکنید ممکن است تولید يك ضررهایی بکند.

بنابراین باین دلایلی که عرض کردم این مسئله هیچ ارتباطی ببودجه اسامی و پرگرام هیأت وزراء ندارد و کمال ضرورت را هم دارد و تقاضا میکنم بقوریت رأی بدهند. رئیس - آقای ارباب کبیسرو موافق هستید؟

ارباب کبیسرو - بنده يك سؤالی داشتم قبل از اینکه جواب بپشتم نیستونام عرض بکنم. رئیس راجع بقوریت است ارباب کبیسرو - بنده میفرماید جوابش را بپشتم آنوقت معین میشود که با فوریت موافق هستیم یا نیستیم.

رئیس - بفرمائید. ارباب کبیسرو - اینجا بطوریکه دولت پیشنهاد کرده است تقاضای يك دوازدهم می کند که پرداخته شود. بنده اولاً خواستم سؤال کنم راجع بقسمت وزارت مالیه در سه گذشته در عرض بودجه که پیشنهاد کردند نسبت بوزارت مالیه يك بوده پیشنهاد کردند و چون تشکیلاتشان هنوز درست معین نشده بود يك اختیارات مطلقه گرفتند برای اینکه در موقع ضرورت خرج کنند بقیه است در سال گذشته امتحانات خودشان را کرده و تشکیلاتشان را داده اند در این صورت خواستم که آقای وزیر مالیه توضیح بدهند که راجع باین قسمت چه سورتی را اتخاذ خواهند کرد اولاً یا در چه حد و خرج خواهند کرد تا بخواستم سؤال کنم که آیا بودجه شان تاجه مرقم خواهد آمد که مجلس این رأی را بدهد البته بنده تصدیق میکنم که يك معارج لازمی هست و ما هم نمی خواهیم آنرا معطل کنیم ولی لازم است در ضمن ما هم این قضیه را بدانیم تا بتوانیم در حدود يك اطلاعاتی رأی بدهیم.

وزیر مالیه - از بابیت پرداخت بودجه وزارت مالیه بطوریکه تقاضا شده مثل محوت سنه مضایه پرداخته میشود اما در موضوع بودجه هذ السنه هزار و سیصد و سه بودجه تمام وزارت خانه ها حاضر است باید بیکه در هیئت وزراء در آن مراجعه شده پس از آن تقدیم مجلس شورای ملی شود و تصور میکنم قبل از يك هفته تمام بودجه ای مملکتی تقدیم مجلس شورای ملی شود.

رئیس آقایان داور - بنده تصور میکنم اینجا يك مختصر اشتباه وسوء تفاهمی شده باشد چون آقای حائری زاده و آقای مدرس از نقطه نظر پرگرام صحبت کردند و اظهار فرمودند از نقطه نظر قانون مبیاسی اولی پرگرام رأی داده شود بعد بلوایح دولت بودجه خاطر مستر آقای مدرس را مخصوصاً بنده تذکر می دم باین مسئله که در هیچ قانونی ندارد که اول باید پرگرام هیئت دولت رأی داده شد آنوقت داخل در سایر مسائل شدتی سابق هم دارد و بنده خاطر ماباید که در دوره های سابق مدها دولتهای وقت معمولشان نبوده است پرگرام خود را بیآورند و آنوقت بپسندیدند مقصودشان این بود که مجلس باید بعقوبت اطمینان داشته باشد بنده تصور میکنم بطوریکه خودشان هم فرمودند اکثریت قریب با اتفاق اطمینان ببولت دارند و باین مناسبت هیچ احتیاج باین نیست که ما تامل کنیم تا پرگرام بگذرد و همان طوری که خود آقای مدرس تصدیق فرمودند کارهای مملکتی را باید صمی مسرود و موافق قانون ترتیب داده هر چه زودتر بجریان انداخت ما خیلی بایستی متشکر باشیم که دولت قلمی با يك جدیت فوق العاده میل دارد که کارهای اداری خودش را بطور کلی از نقطه نظر قانونی انجام بدهد و نمی خواهد برخلاف ترتیب با بودجه نگذشته معارجی کند از طرفی همان طور که آقای وزیر امور خارجه اظهار فرمودند يك معارج فوری و فوری هست که غیر از مسئله حقوق ادارات است نمی شود صبر کرد البته کار منظم خواستن بول منظم را هم در مقابل دارد و تصور می کنم نباید معارج در این موضوع زیاد بطول بیاورد و باید همین امشب رأی بدهیم بقوریتش

رئیس - آقایان داور - بنده موافقم. رئیس - آقای صادق السلطنه چهارم؟ صادق السلطنه - بنده هم موافقم. رئیس - آقای سهام السلطان هم موافقم؟ سهام السلطان - بلی موافقم. رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه) سلیمان میرزا - موافقم. رئیس - آقای حاجی عز الملک موافقم؟ حاجی عز الملک - بلی بنده هم موافقم. رئیس - آقای مدرس (اجازه) مدرس - تمام ما ما میل هستیم که هر چه زودتر حقوق ادارات و معارج جاری داده شده و بر طبق قانون رفتار شود ولیکن این فرمایشی تقاضای فوریت امشب را ندارد و تشکیله را که آقای حائری زاده اظهار فرمودند که پرگرام دولت بگذرد و رأی داده شود معنی رأی پرگرام اطمینان به دولت است و معنی بول یعنی دولت این بول را خرج کند و قبل از اینکه رأی پرگرام داده شده است این يك صورت خوبی ندارد.

چهار روز پیش روز فردا پرگرام دولت مطرح شود اگر چه اکثریت بلکه قریب با اتفاق حاضر است در رأی دادن به پرگرام دولت و شاید عده مثل من منتع باشند ولیکن ترتیب قانونی این است. و اینکه آقای ذکاء الملک فرمودند لایحه است بول مقدم بر لایحه است بجهت اینکه مرحله رأی مرحله اطمینان است اگر اطمینان نباشد بول مقدم است بر لایحه و عرض عرض بنده نسبت باین فرمایش بود که وزیر خارجه فرمودند و فوریت گذارند بودجه را با لایحه در سورتیکه هیچ قرنی ندارد و ورود فرغ بر اطمینان ببولت است و اطمینان به هیئت دولت هم فرغ برای بیرون پرگرام دولت است لهذا اگر بخواهد این جهت قانونی را حفظ کنند خوبست قوردا پرگرام مطرح شود و بعد از آنکه رأی به پرگرام داده شد البته به بودجه که از ام امر است نسبت بعقوبت اشخاص و معارج جاری رأی داده میشود

رئیس آقایان داور - بنده تصور میکنم اینجا يك مختصر اشتباه وسوء تفاهمی شده باشد چون آقای حائری زاده و آقای مدرس از نقطه نظر پرگرام صحبت کردند و اظهار فرمودند از نقطه نظر قانون مبیاسی اولی پرگرام رأی داده شود بعد بلوایح دولت بودجه خاطر مستر آقای مدرس را مخصوصاً بنده تذکر می دم باین مسئله که در هیچ قانونی ندارد که اول باید پرگرام هیئت دولت رأی داده شد آنوقت داخل در سایر مسائل شدتی سابق هم دارد و بنده خاطر ماباید که در دوره های سابق مدها دولتهای وقت معمولشان نبوده است پرگرام خود را بیآورند و آنوقت بپسندیدند مقصودشان این بود که مجلس باید بعقوبت اطمینان داشته باشد بنده تصور میکنم بطوریکه خودشان هم فرمودند اکثریت قریب با اتفاق اطمینان ببولت دارند و باین مناسبت هیچ احتیاج باین نیست که ما تامل کنیم تا پرگرام بگذرد و همان طوری که خود آقای مدرس تصدیق فرمودند کارهای مملکتی را باید صمی مسرود و موافق قانون ترتیب داده هر چه زودتر بجریان انداخت ما خیلی بایستی متشکر باشیم که دولت قلمی با يك جدیت فوق العاده میل دارد که کارهای اداری خودش را بطور کلی از نقطه نظر قانونی انجام بدهد و نمی خواهد برخلاف ترتیب با بودجه نگذشته معارجی کند از طرفی همان طور که آقای وزیر امور خارجه اظهار فرمودند يك معارج فوری و فوری هست که غیر از مسئله حقوق ادارات است نمی شود صبر کرد البته کار منظم خواستن بول منظم را هم در مقابل دارد و تصور می کنم نباید معارج در این موضوع زیاد بطول بیاورد و باید همین امشب رأی بدهیم بقوریتش

رئیس - آقایان داور - بنده تصور میکنم اینجا يك مختصر اشتباه وسوء تفاهمی شده باشد چون آقای حائری زاده و آقای مدرس از نقطه نظر پرگرام صحبت کردند و اظهار فرمودند از نقطه نظر قانون مبیاسی اولی پرگرام رأی داده شود بعد بلوایح دولت بودجه خاطر مستر آقای مدرس را مخصوصاً بنده تذکر می دم باین مسئله که در هیچ قانونی ندارد که اول باید پرگرام هیئت دولت رأی داده شد آنوقت داخل در سایر مسائل شدتی سابق هم دارد و بنده خاطر ماباید که در دوره های سابق مدها دولتهای وقت معمولشان نبوده است پرگرام خود را بیآورند و آنوقت بپسندیدند مقصودشان این بود که مجلس باید بعقوبت اطمینان داشته باشد بنده تصور میکنم بطوریکه خودشان هم فرمودند اکثریت قریب با اتفاق اطمینان ببولت دارند و باین مناسبت هیچ احتیاج باین نیست که ما تامل کنیم تا پرگرام بگذرد و همان طوری که خود آقای مدرس تصدیق فرمودند کارهای مملکتی را باید صمی مسرود و موافق قانون ترتیب داده هر چه زودتر بجریان انداخت ما خیلی بایستی متشکر باشیم که دولت قلمی با يك جدیت فوق العاده میل دارد که کارهای اداری خودش را بطور کلی از نقطه نظر قانونی انجام بدهد و نمی خواهد برخلاف ترتیب با بودجه نگذشته معارجی کند از طرفی همان طور که آقای وزیر امور خارجه اظهار فرمودند يك معارج فوری و فوری هست که غیر از مسئله حقوق ادارات است نمی شود صبر کرد البته کار منظم خواستن بول منظم را هم در مقابل دارد و تصور می کنم نباید معارج در این موضوع زیاد بطول بیاورد و باید همین امشب رأی بدهیم بقوریتش

رئیس - آقایان داور - بنده تصور میکنم اینجا يك مختصر اشتباه وسوء تفاهمی شده باشد چون آقای حائری زاده و آقای مدرس از نقطه نظر پرگرام صحبت کردند و اظهار فرمودند از نقطه نظر قانون مبیاسی اولی پرگرام رأی داده شود بعد بلوایح دولت بودجه خاطر مستر آقای مدرس را مخصوصاً بنده تذکر می دم باین مسئله که در هیچ قانونی ندارد که اول باید پرگرام هیئت دولت رأی داده شد آنوقت داخل در سایر مسائل شدتی سابق هم دارد و بنده خاطر ماباید که در دوره های سابق مدها دولتهای وقت معمولشان نبوده است پرگرام خود را بیآورند و آنوقت بپسندیدند مقصودشان این بود که مجلس باید بعقوبت اطمینان داشته باشد بنده تصور میکنم بطوریکه خودشان هم فرمودند اکثریت قریب با اتفاق اطمینان ببولت دارند و باین مناسبت هیچ احتیاج باین نیست که ما تامل کنیم تا پرگرام بگذرد و همان طوری که خود آقای مدرس تصدیق فرمودند کارهای مملکتی را باید صمی مسرود و موافق قانون ترتیب داده هر چه زودتر بجریان انداخت ما خیلی بایستی متشکر باشیم که دولت قلمی با يك جدیت فوق العاده میل دارد که کارهای اداری خودش را بطور کلی از نقطه نظر قانونی انجام بدهد و نمی خواهد برخلاف ترتیب با بودجه نگذشته معارجی کند از طرفی همان طور که آقای وزیر امور خارجه اظهار فرمودند يك معارج فوری و فوری هست که غیر از مسئله حقوق ادارات است نمی شود صبر کرد البته کار منظم خواستن بول منظم را هم در مقابل دارد و تصور می کنم نباید معارج در این موضوع زیاد بطول بیاورد و باید همین امشب رأی بدهیم بقوریتش

رئیس - آقایان داور - بنده تصور میکنم اینجا يك مختصر اشتباه وسوء تفاهمی شده باشد چون آقای حائری زاده و آقای مدرس از نقطه نظر پرگرام صحبت کردند و اظهار فرمودند از نقطه نظر قانون مبیاسی اولی پرگرام رأی داده شود بعد بلوایح دولت بودجه خاطر مستر آقای مدرس را مخصوصاً بنده تذکر می دم باین مسئله که در هیچ قانونی ندارد که اول باید پرگرام هیئت دولت رأی داده شد آنوقت داخل در سایر مسائل شدتی سابق هم دارد و بنده خاطر ماباید که در دوره های سابق مدها دولتهای وقت معمولشان نبوده است پرگرام خود را بیآورند و آنوقت بپسندیدند مقصودشان این بود که مجلس باید بعقوبت اطمینان داشته باشد بنده تصور میکنم بطوریکه خودشان هم فرمودند اکثریت قریب با اتفاق اطمینان ببولت دارند و باین مناسبت هیچ احتیاج باین نیست که ما تامل کنیم تا پرگرام بگذرد و همان طوری که خود آقای مدرس تصدیق فرمودند کارهای مملکتی را باید صمی مسرود و موافق قانون ترتیب داده هر چه زودتر بجریان انداخت ما خیلی بایستی متشکر باشیم که دولت قلمی با يك جدیت فوق العاده میل دارد که کارهای اداری خودش را بطور کلی از نقطه نظر قانونی انجام بدهد و نمی خواهد برخلاف ترتیب با بودجه نگذشته معارجی کند از طرفی همان طور که آقای وزیر امور خارجه اظهار فرمودند يك معارج فوری و فوری هست که غیر از مسئله حقوق ادارات است نمی شود صبر کرد البته کار منظم خواستن بول منظم را هم در مقابل دارد و تصور می کنم نباید معارج در این موضوع زیاد بطول بیاورد و باید همین امشب رأی بدهیم بقوریتش

رئیس - آقایان داور - بنده تصور میکنم اینجا يك مختصر اشتباه وسوء تفاهمی شده باشد چون آقای حائری زاده و آقای مدرس از نقطه نظر پرگرام صحبت کردند و اظهار فرمودند از نقطه نظر قانون مبیاسی اولی پرگرام رأی داده شود بعد بلوایح دولت بودجه خاطر مستر آقای مدرس را مخصوصاً بنده تذکر می دم باین مسئله که در هیچ قانونی ندارد که اول باید پرگرام هیئت دولت رأی داده شد آنوقت داخل در سایر مسائل شدتی سابق هم دارد و بنده خاطر ماباید که در دوره های سابق مدها دولتهای وقت معمولشان نبوده است پرگرام خود را بیآورند و آنوقت بپسندیدند مقصودشان این بود که مجلس باید بعقوبت اطمینان داشته باشد بنده تصور میکنم بطوریکه خودشان هم فرمودند اکثریت قریب با اتفاق اطمینان ببولت دارند و باین مناسبت هیچ احتیاج باین نیست که ما تامل کنیم تا پرگرام بگذرد و همان طوری که خود آقای مدرس تصدیق فرمودند کارهای مملکتی را باید صمی مسرود و موافق قانون ترتیب داده هر چه زودتر بجریان انداخت ما خیلی بایستی متشکر باشیم که دولت قلمی با يك جدیت فوق العاده میل دارد که کارهای اداری خودش را بطور کلی از نقطه نظر قانونی انجام بدهد و نمی خواهد برخلاف ترتیب با بودجه نگذشته معارجی کند از طرفی همان طور که آقای وزیر امور خارجه اظهار فرمودند يك معارج فوری و فوری هست که غیر از مسئله حقوق ادارات است نمی شود صبر کرد البته کار منظم خواستن بول منظم را هم در مقابل دارد و تصور می کنم نباید معارج در این موضوع زیاد بطول بیاورد و باید همین امشب رأی بدهیم بقوریتش

ح تادوات مشغول کار بشود (بعضی از نمایندگان معارج کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

رئیس - مذاکرات کانی است؟ (گفته شد بلی کانی است)

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

دوره پنجم

صفحه ۴۵

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

دوره پنجم

اسلام است و یکی از وظائف اولیه هر مسلمان است حال آنکه قوری منکر شده چطور میشود یک مملکتی که فرمایش شاه مسلمان هستند و داخل شده است در مرحله ترقی و زندگی و مرحله که به مملکت عالی میفرماید نشان میدهد که من یا پترقی نگذارم ام آن وقت یک چنین مملکتی نظام اجباری نداشته باشد ؟ بچه علت نداشته باشد ؟ قانون اسلام که میفرماید جهاد یکی از فروغ دین است (این بر حسب قانون اسلام) اما بر حسب قانون تمدن کدام مملکت از ممالک متدنه عالم هست که نظامشان اجباری نباشد مسلم اگر مملکت خودش را بخواهد و بخواهد استقلال خودش را (که بعد از استقلال خدا داد دارد) هویدا کند باید نظامش اجباری نباشد نمیتوانیم بگوئیم که مایکی از ممالک متدنه هستیم .

و یکی از ممالکی هستیم که با گذشت این در مرحله ترقی پس این ماده یکی از مواد امالوئاد است برای هر مملکتی که بخواهد به ترقی و سعادت برسد پس هیچ جای حرف نیست .

خود آقای حائری زاده نیم ساعت قبل تصدیق کردند حالا تکذیب فرمودند .

رئیس - آقای مدرس . (اجازه)

مدرس - مطالب را باید قدری بنظر عمیقانه مورد توجه قرار داد شاهزاده سلیمان میرزا نیدانم تشریف دارند ؟ سلیمان میرزا بلی هستم .

مدرس - در دوره دوم حکایت قشون گیری بود آقایان هم خیلی شان تشریف داشتند که قشون بیچینعتوان بود و بنده آن وقت عرض میکردم (قشون عمومی) در دوره دوم این مسئله بود و یک مسئله نیست که احدی در او تامل داشته باشد یکی از چیز هائی است که هم دین ما حکم میکند هم وجدان و عقل و احتیاج ما حکم میکنند هیچ شبهه در صلاحش نیست کلام بر سر موقض است که آیا امروز موقع شروع به این کار هست یا نیست نده عرض میکنم قانونش را هم بنویسند مانعی ندارد همین طور که فعلا دولت قانونش را شاید پیش نهاد کرده است حرف در این است که امروز در اجرای این قانون هست یا نیست بنظر بعضی ها خیلی سهل و آسان و شیرین می آید بنظر بعضی خیلی مشکل می آید .

اگر مردم قسمی شدند اخلاقاً بیایند مرتنته هر چه استعرا بکنند از یکی دیانتت یکی استعرا میکنند که در این دیانتت وطن پرستیم اقتضا میکند خدمت کنیم یکی استعرا دیانت میکند که دیانتاً خدمت می کنیم اگر چه عقیده در مردم و عقول مردم احساس میشود ملازم طهران که مرکز است اگر این حس خدمت در مردم توله

میشمالزم و واجب بود که تمام در تحت اداره قشونی باشد ولی اگر این حس در اغلب تولید نشد یا به بلیم یا ترتیب های دیگر یا به تطبیح یا بوطن خواهی و آن وقت بخواهیم این کار را همواً و اجباراً اجرا کنیم بنده کاملاً موافقم یا آن نظریاتی که آقای حائری زاده اظهار داشتند و بنده خود دیدم با چشم خودم که در خاک بین الصحرین از زوری که قشون عمومی جاری شود بقرعنا کردند مردم را گرفتن و در تحت نظام بردن هفت سال خودم در آن مملکت بودم بالاخره مملکت را گرفتن قشون عمومی از دست رضائی بدر برد چون خلاف طبیعی مردم بود کاری که باید فرد اینست که با بلیم یا بوسیله یا اسباب دیگر این حس را در مردم ایجاد کرد البته قانون را باید حفظ کرد هر جائی که این حس در اقلیت مردمش باشد اول زمانی که که این حس بیدار شد باید شروع کرد بقتشون عمومی و اجباری ولی گمان میکنم که اگر امروز ما یک همچو قانونی را از مجلس بگذرانیم و این را بخواهیم در مملکت اجرا کنیم گمان میکنم بزحمات فوق العاده بیفتیم . این حقیقت است که عرض میکنم مقصود زد و خورد و جنگ نیست که متلانی یک چیزی بگویم دیگری خلاف من بگوید . جنگ و نزاعی در بین نیست این یک حرف حسابی است و مسئله خیلی بزرگی است و باید سعی کرد تا با پنجبار رسد حالا اختلاف نظرات یکی میگویی امروز باشد یکی میگویی سال دیگر عرض کردم که آقایان اینجا هستند و شاهدند که بنده در دوره دوم این مسئله را عرض کردم که این مقدمه از حالا باید قدری شروع کنیم و حالا که شروع کنیم ده سال بیست سال سی سال طول می کشد تا در تمام مملکت مساوی و جاری بشود حالا ده سال عقب افتاده حال ما با و انتهای نمی بینم که مقدمانش شروع شود و اینکه آقای حائری زاده مخالفت کردند که این قانون را فوراً در مملکت اجرا کنیم بنده هم مخالفم و زحمتش زیاد است

رئیس - آقای حاج هزالدک (اجازه)

حاج هزالدک - گمان میکنم در اساس این ماده آقای مدرس مخالف نبودند ولی طرز اجرای آن را حالا زود می دانسته بنده گمان می کنم همان موقعی که قانون نظام بیچینه در مجلس مطرح بود یک ماده خود من بمجلس پیشنهاد کردم که مارا بکنند ما این خیال نزدیک کرد و همان ماده را جمیع با اختلاف حاصله مابین ملاکین و دولت بود چون آن نوع بین دولت و ملاکین اختلاف بود دولت می گفت فلان ده حسن آباد که چهار نفر سرباز بیچینه باید بدهد من مختار باشم هر کس را می خواهم بیرون بیاورم و او را سرباز کنم منتهی در تحت یک موافق معنی که منشی چه باشد و صفاتی

فشار و زحمت است سرباز هم بد عقیده بنده هیچ اشکالی نخواهد بود موافقت کنیم که هر چه زودتر این سرباز بدست مالک باشد یعنی مطابق آن شرایط سرباز به نمایند اداره قشونی معرفی کند و بگوید این را بگیری بد جره قشون طرفین هم برای عقاید خودشان اظهاراتی می کردند و دلالتی زکر می نمودند که البته نمایندگان دوره سوم بقشوی در خاطر دارند

مالک ایراد می آورد که قشون چه می کند و چه می کند و ناپستی اختیارات بدست او باشد

دولت ایراد می کرد که نباید اختیار بدست مالک باشد برای اینکه اشخاص بی حالی عرض می کردند و بدرد نظام نمی خورد و همینطور اسباب زحمت طرفین بود

بنده در آنوقت یک پیشنهادی کردم و گمان می کنم قبول هم شد و آن این بود که املاکی که تقسیم می شوند . برای بیچینه فرصت ها نظوری که عرض کردم مثلا حسن آباد در بیچینه قید شده است چهار نفر سرباز باید بدهد و در قانون سرباز گیری معین شده که شخص از چه سن تا چه سن و دارای چه صفات باید سرباز شود مثلا در حسن آباد اگر ده نفر دارای آن شرایط هستند دولت آن چهار نفر را از بین آن ده نفر بیرون بیاورد که در نتیجه اختیار نه بدست دولت باشد مثل قدیم که سابقاً یک نفر سرباز می دادند و او را باید سرباز بشوی و اگر حاضر نمی شد چه کارها می کردند و چه صدمات می زدند و نه اینکه مالک یک آدم بی یائی را بدهد و بگوید حتماً باید سرباز همین کس باشد . و چون آنوقت اشخاصی که در یک دهه بموجب قانون سرباز گیری صالح بودند آنها را هر چند نفر که تقسیم شده بود سرباز می کردند منتهی دولت همه آنها را داخل خدمت نمی کرد فقط آن چند نفری که در بیچینه بود داخل خدمت می کرد و این نظری بود که بنده داشتم و این پیشنهاد را کردم و مقصودم نزدیک شدن به خدمت عمومی نظامی بود پس مانعی برای ما نیست که امروزه آن را تقسیم کنیم یعنی بگوئیم چه اشخاص بچه سن باید وارد خدمت نظام بشوند و همه قبول کنیم که وارد شویم زیرا هیچ تقاضائی نخواهد بود بین مملکتی که در یک موقعی برای آن چند نفر سرباز معین کرده اند و امروز مجبور است آن عهد را بدهد باید ملکی که جدید الاحداث و معاف است این تمیز را داشته نیدانم چرا باید فائز شویم یا مثلا تمام شهرها از نعمت امنیت و از هر چیز بیتر بهره می برند معاف باشند و آن ده دور دست که به جور صمیمی بیچینه در دست

فشار و زحمت است سرباز هم بد عقیده بنده هیچ اشکالی نخواهد بود موافقت کنیم که هر چه زودتر این سرباز بدست مالک باشد یعنی مطابق آن شرایط سرباز به نمایند اداره قشونی معرفی کند و بگوید این را بگیری بد جره قشون طرفین هم برای عقاید خودشان اظهاراتی می کردند و دلالتی زکر می نمودند که البته نمایندگان دوره سوم بقشوی در خاطر دارند

مالک ایراد می آورد که قشون چه می کند و چه می کند و ناپستی اختیارات بدست او باشد

دولت ایراد می کرد که نباید اختیار بدست مالک باشد برای اینکه اشخاص بی حالی عرض می کردند و بدرد نظام نمی خورد و همینطور اسباب زحمت طرفین بود

بنده در آنوقت یک پیشنهادی کردم و گمان می کنم قبول هم شد و آن این بود که املاکی که تقسیم می شوند . برای بیچینه فرصت ها نظوری که عرض کردم مثلا حسن آباد در بیچینه قید شده است چهار نفر سرباز باید بدهد و در قانون سرباز گیری معین شده که شخص از چه سن تا چه سن و دارای چه صفات باید سرباز شود مثلا در حسن آباد اگر ده نفر دارای آن شرایط هستند دولت آن چهار نفر را از بین آن ده نفر بیرون بیاورد که در نتیجه اختیار نه بدست دولت باشد مثل قدیم که سابقاً یک نفر سرباز می دادند و او را باید سرباز بشوی و اگر حاضر نمی شد چه کارها می کردند و چه صدمات می زدند و نه اینکه مالک یک آدم بی یائی را بدهد و بگوید حتماً باید سرباز همین کس باشد . و چون آنوقت اشخاصی که در یک دهه بموجب قانون سرباز گیری صالح بودند آنها را هر چند نفر که تقسیم شده بود سرباز می کردند منتهی دولت همه آنها را داخل خدمت نمی کرد فقط آن چند نفری که در بیچینه بود داخل خدمت می کرد و این نظری بود که بنده داشتم و این پیشنهاد را کردم و مقصودم نزدیک شدن به خدمت عمومی نظامی بود پس مانعی برای ما نیست که امروزه آن را تقسیم کنیم یعنی بگوئیم چه اشخاص بچه سن باید وارد خدمت نظام بشوند و همه قبول کنیم که وارد شویم زیرا هیچ تقاضائی نخواهد بود بین مملکتی که در یک موقعی برای آن چند نفر سرباز معین کرده اند و امروز مجبور است آن عهد را بدهد باید ملکی که جدید الاحداث و معاف است این تمیز را داشته نیدانم چرا باید فائز شویم یا مثلا تمام شهرها از نعمت امنیت و از هر چیز بیتر بهره می برند معاف باشند و آن ده دور دست که به جور صمیمی بیچینه در دست

کند ما چرا بر گردیم . دنیا رو به روی می رود و صنوف ممتاز را با ببال بگذرد و در جزئیات امر اگر آقای نظریاتی دارند مسکن است که در بیچینه نهاد لایحه مطرح شود تا آن قدر لازم است در آن مواد یک همچو نظری را هم بکنجاییم .

(بعضی گفتند کافی است)

رئیس - مخالفی نیست با کافی بودن است بنده موافقم .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب . (اجازه)

آقا سید یعقوب - این گلستانی که زده در مملکت متداول شده خیلی خوب است ولی (قل من حرم زینت اقلالتی اخرج - لباده و الطیبات)

اصول سرمایه داری و فقر اینها الفاظی است که ما باید داخل معنایش بشویم کی اصول سرمایه داری را اسلام منع کرده است ؟ این قوانین فطری برای حفظ سرمایه داری بهترین قانون است که در دنیا نوشته شده زیرا یک فقیر و یک سرمار دار که در بیچینه کرمان طرف نزاع شاع شدند حتماً آن فقیر محکوم میشود برای اینکه حق خودش را در صلح با بدایت آنجا اگر عالم بود توانست مدلل کند پول ندارد که سوار شود بیاید کرمان استیفاء بدهد پول و وسایل گرفتن هم که ندارد در استیفاء هم فرضاً حق خودش را مال کرد و سرمایه جزئی که داشت و آمد و خرج و احقاق حق خودش را کرد و در تیز این کله از بین می رود و این سرمایه دار بهر نحوی باشد آن فقیر را محکوم میکند باین طرز قوانین فطری که در دست است اگر بنا باشد همین قوانین را درست بدهند و زیاد تر کنند در این مملکت بر خرابی افزوده میشود مثلا در بعضی نقاط مختلفه صلح هائی تأسیس شده بود که میزدند و التماس میکردند که ای کاش همان کد خدا های سابق بودند و کار ما را اصلاح میکردند و این عدلیه مردم را از اصول استبدادی قدیم راضی کرده تقصیر هم با اعضاء عدلیه نیست جریان طرز ما که که این قانون معمول سکوده برای حفظ اصول سرمایه داری است مملکت ما یک مملکت اسلامی است و در مقابل قانون فقیر و بی آقا و نوکر مساوی قرار داده شده است و امتیازات دوا سلام نبوده است مردم عادت کرده اند وقتی که مرافقه دارند هر چه که هم متنفذ و مشول باشد آن طرف هم هر چه فقیر باشد حاکم شرع جامع شرایط و وقتی که آنها را احضار میکنند طرفین باید بطوری هم بنشینند و معا که کنند . این قانون اسلام است و نمیتواند از آن صیغه

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - اگر مذاکرات کافی است بقیه اش بماند برای بعد از تنفس در موقع تنفس سه کیسیون را باید انتخاب بفرمائید کیسیون معارف A نفر - کیسیون عدلیه A نفر کیسیون پست و تلگراف و فواید عامه دوازده نفر

(در این موقع جلسه تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - قسمت چهارم پرگروام مطرح است - (بعضیون ذیل فرات شد)

تکمیل وسائل تعمیر و ترقی معارف و صبحه و گذراندن قانون استقدم معلمین

رئیس - آقای حائری زاده . (اجازه)

حائری زاده - آقای وزیر معارف که هنوز معرفی نشده اند تا در این ماده که راجع بایشان است سؤال بکنم که تکمیل وسائل تعمیر و ترقی معارف برای چه نوشته شده است ؟ این مؤسسه هائی که امروزه هست تمام باید اصلاح شود و معاینات را مرتفع کنند اما اینها را که عجلتاً داریم تمام نیست مثلا آن مدرسه عالی که اسم فرانسه اش را یاد نگرفته ام و حضرت والا در زمان وزارتشان احاطه جمع می کردند که تاسیس کنند ماهنوز ابتدائیان ناقص است هنوز مدارس مان اصلاح نشده ما اولیای باین مدارس ابتدائی رادرسر کنیم تا نوبت به مدارس عالی برسد و بنده این طرف سؤال من کدام یک از آقایان خواهند بود .

وزیر معارف - بنده عرض کردم که در این پرگروام بنا بر این بوده است که طول و تفصیل داده نشود و الا این معین است بنده هم تصدیق می کنم که طول و تفصیل برای تمام مواد این پرگروام تقصیل داده نشود و الا این معین است بنده هم تصدیق می کنم که اگر بخواهیم برای تمام مواد این پرگروام تقصیل و توضیح بدهیم برای هر کدام یک حکمت لازم است مثلا برای معارف بنده می توانم اینچا عرض کنم معارف تعلیمات ابتدائی دارد تعلیمات متوسطه دارد عالی دارد تکمیلی و چه چیز است نواقص کدام است باید آنها را رفع کرد تعلیمات ابتدائی باید در تمام مملکت تعمیم شود بالاخره منتهی شود به تعلیم اجباری ابتدائی بعد تعلیمات متوسطه اجباری لازم است و هم چنین بعد از آن تعلیمات عالی است برای اینکه متفحصین درست کنیم اینها همه گفتگو هائیست که بنده می توانم بکلمات اینجا حرف بزنم اگر آقایان میل داشته باشند بنده هم حاضر می باشم ولی گمان می کنم موقع ندارد بنده من تکمیل وسائل تعمیر معارف بجزئی است که ما هم در این مقصود کار کرده و می کنیم اصلاح اسم البته دارد تمام تأسیسات و تشکیلات مملکتی و تمام چیزهای فوری و جمعی هم محتاج به اصلاح است هیچ وقت هیچکس نیست از بشر و غیره که محتاج با اصلاح نباشد

بشر چه افراد و چه جامعات از اصلاح مستثنی نیستند ناقصند البته رو بنگار هم میروند مملکت هم گمان میکنم روجه اصلاح رفته است و انشاء الله هم خواهد رفت این رادم بنده یک دفعه دیگر عرض میکنم که دیگر تکرار نشود البته معمه وزراء همه آقایان و کلا همه احزاب همه مردم باید درصدد اصلاح و رفع این معایب باشند .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

امیراعلم - بنده عرضی دارم

رئیس - مخالفید

امیراعلم - بنده راجع بقسمت صحبه عرض دارم

رئیس - مخالفید

امیراعلم - خیر راجع بصحبه است مخالف نیستم ولی یک عرضی دارم که لازم است تذکر بدهم .

رئیس - بفرمائید

امیراعلم - بنده راجع بامور صحرایی تنها مخالف نیستم بلکه عرایض بنده تشکر خواهد بود از هیئت دولت که امور صحرایی را که نظربنده از اهم امور مملکتی است و تاکنون هیچ در این باب اقدامی نشده در نظر گرفته اند و توسعه آن را با وعده داده اند چنانچه در پرگروام است که در باب توسعه امور صحرایی اقدامات لازم را خواهند کرد و بنده یقین دارم که انشاء الله دولت حاضر تمهیدی را که کرده است اجرا خواهد کرد و در آتی نزدیک امور صحرایی توسعه لازمه را پیدا کرده و ما قادر خواهیم بود یک وزارت صحه تشکیل دهیم ولی لازم است که در اینجا بنده یک تذکر بدهم و آن این است که اگر دولت بخواهد موفق شود لازم است امور صلح را از معارف مجزا کند این یک اشتباهی بود که در دوره چهارم شاید خود بنده هم در آن اشتباه شرکت کرده باشم ولی پس از یک ماه معارف آن اشتباه را ملتفت شدم و برتیس دولت وقت عرض داشتم که این اشتباه را باید اصلاح کرد مع التأسف عرایض بنده همان طور ماند حتی بنده هم که آمدند در نظر دارم که این مطلب را با هم تذکر دادم و حتی در ضمن یک لایحه راجع به امور صحرایی مملکتی که در مجلس حفاظت صلحه نوشته شد و به چاپ هم رسیده به آقایان نمایندگان دوره چهارم هم تذکر داده شد متأسفانه در امور صحرایی در پارلمان مذاکراتی بعمل نیامد و نتیجه این شد که از دو سال و نیم به این طرف امور صحرایی روز بروز به فقرا بر گشت و تمام زحماتی که سابقاً کشیده شده بود در اینکه امور صحرایی با وزارت داخله بشود آن زحمات هم از بین رفت و اگر بخواهیم حالا و خامت اوضاع صحه ولایات را برض آقایان برسانم گمان میکنم که تمام و آثار خاطر آقایان نمایندگان خواهد بود و البته آقایان که از ولایات تشریف آورده اند همه عید اند که صحبه ما به منزله سفر

است لذا عقیده بنده این است و پیش نهادی هم میکنم که هیئت معترم دولت در این باب این پیشنهاد بنده را بنظر بگیرند و امور صحرایی را از وزارت معارف مجزا کنند کنند چون امور صحرایی اغلب اوقات فوری است و بنیوشد به معاهده تمویق انداخته در یک جایی که یک عرض صحرایی برومی کند اطلاع می دهند به مجلس حفاظت صلحه دولتی او باید بنویسد به وزارت معارف وزارت معارف رجوع می کند به شصه صحرایی به شصه صحرایی مطالعه می کند و دوباره به وزارت معارف رجوع میکند وزارت معارف هم برای اجرائیاتی که لازم است باید بنویسد به وزارت داخله در جریان آن مرض صحرایی جمعی نفوس رانلف کرده و یک قسمت ثروت ذی حیات مملکت را از بین برده . البته تصدیق می فرمائید قدرت و عظمت یک مملکت بسته است به نفوس او اگر ما نفوس او را حفظ نکنیم گمان میکنم هم به ثروت او ضرر زده ایم و هم به اقتدارات و عظمتش . برای اینکه البته افراد مملکت اند که کار میکنند و بمانند بدهند و اغلب این امراض مع التأسف در زنجیران یعنی آنهاست که شب و روز کار میکنند و میتوانم حقیقه بگویم آقای حقیقی ما هستند برایت کرده و آنها را از بین میرد بخلاصه ماسرباز لازم داریم و سرباز باید قدری البته باشد ولی بدبختانه در اغلب دهات مثل شهریار در سا به لاقیمتی در امور صحرایی بکنفر که پنجاه سال داشته باشد نشود پیدا کرد . خلاصه بنده حالا اگر امور صحرایی و اقدامات لازم را بخواهم این جاضر صحرایی بکنم طولانی خواهد شد ولی بطور مختصر این تذکرها می دهم برای اینکه امور صحرایی خوب جریان پیدا کند باید از وزارت معارف مجزا و کما فی السابق با وزارت داخله باشد .

رئیس - هر چند فرمایشات آقای امیر اعلم خیلی مهم و صحیح بود ولی برای اینکه به جهت سایر آقایان سابقه شود باید عرض کنم که راجع به این موضوع نبوده قسمت پنجم مطرح است .

(آقای آقا میرزا شهاب الدین بشح ذیل فرات نمودند)

تجدیل بودجه و گذراندن قانون میزبانی و اصلاح طرز وصول مالیات بطریق صحه رعایت حال مؤدیان مالیات بشود .

رئیس - آقای حائری زاده . (اجازه)

حائری زاده - موافقم با این ماده .

رئیس - آقای حاج میرزا بیچینی دولت آبادی . (اجازه)

حاج میرزا بیچینی - عرض بنده در موضوع فرمایش آقای امیر اعلم بود که فرمودید حالا موقع ندارد لهذا عرض نمی کنم .

رئیس - قسمت ششم فرات شد (بشح ذیل فرات شد)

گذرانیدن امتیاز نفت شمال موافق قانونی که از مجلس چهارم گذشته است و تقدیم لایحه راه آهن و راه شوسه با استفاده از منابع قروض مملکت

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - حالا عرضی ندارم وقتی قانونش آمد عرض میکنم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - عرضی بنده راجع به این قسمت است که می نویسد : گذرانیدن امتیاز نفت شمال موافق قانونی که از مجلس چهارم گذشته است . اگر چنانچه فرضاً مادرجلس چهارم اشتباهی کرده باشیم و بعد ملتفت شویم که اشتباه کردیم البته نباید آنرا تعقیب کنیم بطوری که آقایان میدانند بنده در دوره چهارم راجع به امتیاز نفت شمال با این ترتیبی که بود مخالف بودم اتفاقاً امروزه کشف شده بر اکثر آقایان و بر اکثر مردم همان طوری که بنده عرض کردم یک .

سما السلطان - اینطور نیست . کازرونی - بنده هم بگویم اینطور نیست .

آقای سید یعقوب - شما اسکندر نیستید .

کازرونی - شما اکثریید ؟

رئیس - خطاب بکازرونی بفرمائید .

آقا میرزا علی کازرونی - امروز یک کمیانی هائی است که تا مابین میکنند تمام نظریات دولت را که جلالاً لازم نیست عرض کنم نظریات دولت چیست و خیلی خیلی بیشتر از آنچه که در قانون دوره چهارم معین شده میدهند باین حال و این وضوح البته هیچ دلیلی نخواهد داشت که ما دانسته حق خودمان را از دست بدهیم و در صورتیکه عرایض بنده معقن شود و بر دولت معلوم شود که عرایض بنده صحیح است و یک کمیانی هست که نظریات دولت را (همان نظریات که خیلی دقیق است) رعایت میکند حقوق هم مضایف میدهد آیا کسی هست از آقایان سکه بگوید بدیهیم به یک کمیانی که نصف آن را ما میدهند ؟ این است که عرض میکنم رعایت عرایض بنده باید شود و این جمله که در پروگرام نوشته شده با موافق قانونی که از مجلس گذشته اگر اصلاح بپنداند حذف شده فقط نوشته شود گذرانیدن نفت شمال الی آخر .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خیلی تأسف دارم از اینکه نماینده معتمد رعایت قوانین مملکتی را نمیکنند و یک بیانی می فرمایند .

مجلس چهارم یک قانونی برای نفت

گذرانند . بعد از آنکه مجلس چهارم قانون را گذرانند دولت حالیه هم مطابق قانونی که از مجلس گذشته است در پروگرام خودشان میفرمایند : (گذرانیدن امتیاز نفت شمال مطابق قانونی که از مجلس چهارم گذشته) آن قانون هنوز بقوت خودش باقی است و هیئت دولت هم مطابق آن قانون امتیازی میدهند .

حالا بیاید بنویسد که دولت بطور مطلق امتیاز نفت شمال را میدهد و بنویسد مطابق قانون دوره چهارم ؟ قانونیکه از مجلس چهارم گذشته است بر قوت خودش باقی است و هنوز آن لایحه به مجلس نیامده و در صحت صحیح نشده دولت چه طور می تواند بنویسد موافق با قانون اگر موافق با قانون نمی نوشته اند محل ایراد بود مطابق با واقع همین است که نوشته اند مطابق قانون و گمان میکنم غیر از من دیگران هم بفرمایند این فرمایش آقای کازرونی به کلی خارج از موضوع است بواسطه این که با بودن قانون دوره چهارم چه طور میتوانند آن را بهم بزنند و خارج از آن قانون امتیاز بدهند ؟

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - کافی است ؟

(گفتند بلی)

رئیس قسمت هفتم (بشرح آتی قرائت شد)

توجیه اوزان و مقادیر از روی مبانی علمی .

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - این ماده راجع جهت خاصی برایش معتقد شدن دوجه پروگرام قرارداد در صورتیکه این مسئله از وظایف بلدیها است و تقریباً با وزارت تجارت است جزو کارهای مملکتی چرا گذاشته اند ؟ که یک قانون خاصی برای او درست بکنند اگر بجای این تأسیس بلدیها در نقاط مختلفه مملکت در پروگرام خودشان پیش بینی کرده بودند هم مقادیر اوزان درست میشد و هم اوضاع صحی که آقای امیراعظم در باره اش زیاد صحبت فرمودند مرتب میشد و مملکت را بی پرستار نمیگذاشت و بنده دلیل اینکه این جمله جزئی را یکی از مواد اصول پروگرام اصلی خودشان قرار داده اند نمیفهمم چیست خواستم توضیح بدهم

وزیر امور خارجه - مطلب این طوری که تصور کرده اند باین جزئی هم نیست اوزان و مقادیر مختلفه متنوعه بجزوری که آقای آقا سید یعقوب قبل از تنفس اظهار داشتند در این مملکت موجود است و از بعضی حیثیات اسباب اشکال است و بدون یک قانونی دولت نمی تواند این مسئله را

بکلی در تحت یک میزان واحدی در بیارند چون از برای تجارت و برای آبادی مملکت ما به عقیده دولت حالیه این یک مسئله مهمی است .

و باید بطور یک قانونی بگذرد این است که در پروگرام ذکر شده است والا اینطور نیست که یک بلدی یا وزارت تجارتی بتواند سرخود این کار بکند باین ملاحظه در پروگرام نوشته شد

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - دیگر مخالفی نیست ؟ (گفته شد خیر)

رئیس - قسمت هشتم مطرح است (آقای آقا میرزا شهاب الدین قسمت هشتم را بشرح ذیل قرائت نمودند)

تکمیل تأسیسات پست و تلگراف و بسط آنها به نقاطی که تا کنون موجود نبوده است و تأسیس پست هوائی و تلگراف بی سیم .

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - عرض خود را سابقاً کردم

رئیس - مخالفی ندارد ؟ (گفته شد - خیر)

رئیس - باید رأی گرفته شود بکلیه پروگرام .

خوب یک کمیانی هم هست در آن باب هم اگر اظهاراتی دارید بفرمائید در کلیات آخر آقای کازرونی اجازه خواسته اند بفرمائید

آقا میرزا علی کازرونی - رأی اعتماد که چه صورتاً به پروگرام داده میشود لیکن البته تصدیق میفرمایند آقایان که معنا اینطور نیست در پروگرام معمولاً یک مباحثاتی می شود لیکن رأی اعتماد بر سر دولت داده می شود و در اینجا بنده و یکمده از رفقای بنده که حالت توقف داریم و منتفع ما هستیم منتظریم که بحول وقوه الهی در یک آتیه نزدیک یک ترتیبی پیش بیاید که ما هم جزو موافقین دولت شده باشیم بنده عقیده ام اینست که این پروگرام جامع و نافع نیست یعنی از یکطرف داخل شرح و تفصیل شده اند و در عین اینکه داخل شده اند و شرح داده اند و تفصیل داده اند یک چیزهایی که در مقام اهمیت در درجه صدم واقع شده است ذکر کرده اند لیکن یک چیزهایی که از نقطه نظر اهمیت در درجه دوم با سوم واقع شده است هیچ ذکر نمی آن نکرده اند یا از آنها آقای مدرس اظهار فرمودند بعضی از آنها هم آنچه را بنده در نظر داشته باشم عرض می کنم آن وقت البته توضیح خواهند داد .

حلت اینکه اوزان و مقادیر ذکر شده

ما را می برد یک اسبابی فراهم بیاورد که انلا تبدیلی بین صادرات و واردات شده باشد . و در اینجا هیچ تذکری نداده اند و همچنین چیزهای دیگر که راجع به تجارت است و امروزه محل احتیاج ما است خوب بود دولت در نظر میگرفت که در آتیه انلا برای حیات یک دو ساله چاره ما بیکار می خورد از جمله چیزهایی که راجع به اقتصادیات است چنانچه آقای مدرس هم فرمودند معاهده تجارتی با دولت شوروی روسیه است چنانکه آقایان در نظر دارند بعضی دولت ها بواسطه همین معاهده تجارتی سقوط پیدا کرده تقریباً یک تهییجانی در مملکت ایجاد کرد زیرا مابین اندازه محتاج هستیم روابط تجارتی مان با دولت روسیه محکم و متقن شود .

دولت های وقت هر کدام در این باب یک اقداماتی کرده اند با وجود احمیتی که دارد و با وجود اینکه بی اندازه محل حاجت ما است من می بینم بکلی در این پروگرام نسبتاً منبسط شده و من نمیدانم چرا فراموش شده است در صورتیکه بنظر بنده خیلی مهم است و بجای آنها یک چیزهایی از قبیل سجل احوال و غیره نوشته اند این را هم ممکن بود در عداد سجل احوال محسوب دارند و بنویسند .

اطاله کلام هم نبود از آن جمله معاهده پست و تلگراف است که با دولت روسیه منعقد شده و الا آن هم معمول به است و با آنها معامله میشود که باید به مجلس بیاید و به تصویب برسد این هم به عقیده بنده خیلی مهم است و تذکر داده نشده .

از جمله مسائل یکی کابینتو لاسیون است که عرض کردم و حالا تجدید نمیکند دولت ما امروزه در راه اصلاحاتی قدم میزند و یک دولت فعال معرفی شده البته بنده باید بدانم از جمله چیزهایی که امروزه ما به آن محتاج شده ایم الفای کابینتو لاسیون است امروزه در دنیا دولتی که جزء اموات بوده اند و جز در قبرستان آسی از آنها برده نیشد الان حیات استقلالیشان دارند و کاملاً آزادند ولی یک دولت شش هزار ساله با آنکه بعد از آن هیچ وسائل ترفی برای ما موجود است چه دلیل دارد که ما کابینتو لاسیون داشته باشیم و هیچ کس نمیتواند ما را مجبور باین کرده باشد .

و چنانچه عرض کردم معاهدات ما با دول متحابه بر طبق معاهده ترکمان جای بوده که انعقاد شده و حالا که تجدید میشود باید کابینتو لاسیون را ملتی کنند و بنده خیلی امیدوار و منتظر بودم که دولت حاضر این معنی را در پروگرام خود ذکر کرده باشد ولی هیچ ذکری از آن نشده از جمله چیزهای دیگری که باز امروزه نظر به مقتضای وقت در نظر به مقتضیات و احتیاجات ایجاب میکنند چنانچه آقای رئیس الوزراء

هم در پروگرام سابق خودشان نوشته بودند اجراء قانون است آقایان تصدیق میفرمایند که باید مسائل راقدری حریان تر و برجسته تر گفت نارفع بعضی سوخته مقامات بعد از دادن جواب بشود امروزه یک سوء تفاهاتی است یک تشویش ذهنانی و سوء تعبیراتی موجود است و باید بوسیله یک تضمیناتی که در پروگرام دولت میشود آن سوء تفاهات بکلی رفع شود بیش از همه چیز ما محتاج با اتحاد کلمه هستیم اگر یک ملت در یک امر بصدی اتفاق داشته باشد بهتر است تادر یک امر خوبی اختلاف داشته باشد اختلاف در سه مات را بر این می آید و ما باید حتی - لا امکان سالی باشیم که هر چه اسباب تشویش از هان و تفرقه خیال است از میان برداریم بنده لازم می دانستم که در مقابل وضعیت حاضر در پروگرام هیئت دولت صریحاً با یک خط چلی نوشته شود از جمله وظایف این دولت صیانت و حفاظت قانون اساسی و اجراء آن است از جمله مسائلی که باز به عقیده بنده مهم بود و تذکرش بجای بود تأسیس انجمن های اهلالتی و ولایتی یکی از مصدحات قانون اساسی است و تا زمانی که این قانون در میان ما حکم فرما است هیچ دولتی نمیتواند تعلق در ایجاد آنها کرده باشد و بملاوه اگر چنانچه انجمن های اهلالتی و ولایتی بود پاره اشکالات ممکن بود مرتفع شود در هر صورت بنده خیلی لازم میدانم سکه حکومت حاضر در پروگرام خودش ذکر کند از این مطلب بنیاید

و از جمله آنها انجمن های بلدی است انجمن های بلدی باید مطابق قانون تشکیل شود بنده می بینم رئیس انجمن های بلدی از اینجا اعزام میشود نمی فهمم این از روی چه ترتیبی است

در بعضی جاهام رئیس انجمن بلدی از طرف حکومت انتخاب است بعضی نقاط از روی انتخاب است بعضی نقاط از روی انتخاب نیست در هر صورت بایستی انجمن های بلدی در پروگرام ذکر شود آن وقت بعضی چیزها از قبیل معارف صحیح و نظمی حقوقشان را بنده گمان میکنم که ممکن است دولت وقت در نظر بگیرند که همان انجمن های بلدی بدهند .

یکی از جمله مسائلی که لازم بود حکومت حاضر در نظر بگیرد قانون معاهدات ما با دولت متحابه بر طبق معاهده ترکمان جای بوده که انعقاد شده و حالا که تجدید میشود باید کابینتو لاسیون را ملتی کنند و بنده خیلی امیدوار و منتظر بودم که دولت حاضر این معنی را در پروگرام خود ذکر کرده باشد ولی هیچ ذکری از آن نشده از جمله چیزهای دیگری که باز امروزه نظر به مقتضای وقت در نظر به مقتضیات و احتیاجات ایجاب میکنند چنانچه آقای رئیس الوزراء

ولی فرض میکنم (فرض محال که محال نیست) یک وزیر بر خلاف قانون یک کاری کرد هیچ معاکه نباید بشود و هیچ بعصابش نباید رسیدگی شود ؟

اینکه صحیح نیست قوانین بایستی هم ارتباط داشته باشد قانون برای همه نوشته شده است چرا یک وزیر می تواند که ممکن است مثلا یک خبانتی بکند و مملکت را بیادفنا بدهد یا بسطی که بشود ؟

بنده این را خیلی لازم میدانم و گمان نمی کنم دولت حاضر هم از نظرش دور باشد عرض بنده این است که خوب بود پروگرام ذکر این مسئله باشد یکی هم به عقیده بنده امروز راجع بقانون مطبوعات است چرا باید یک حال صیانتی بخورد گرفته اند و مقتضیات ایجاب میکند که یک تجدید نظری در قانون مطبوعات بشود این را که بنده عرض میکنم البته هیئت دولت هم کامل در نظر دارند و کسی نیست چه از اشخاص رسمی و چه غیر رسمی حتی ارباب جرائد که اعتراف باین مسائل نداشته باشند باین حال خوب است از طرف دولت تجدید نظری در قانون مطبوعات بشود .

یکی هم راجع بقانون جزای عرفی بود که در دوره چهارم اجازه داده شد به حکومت وقت که یک قانون جزای عرفی بنویسد شاید خودش هم در موقع عمل گذارده به مجلس پیشنهاد کند و امروز هم بسیاری از کارهای ماموق است و این قانون خیلی محل احتیاج است در خیلی آرزوها داریم شاید قدمت بسیاری از آرزوهای ما راجع بقانون جزای عرفی است

مدرس - جزا است عرفی ندارد کازرونی - خوب جزا عرفی را هم انداختم و ذکر در اینجا نشده و یکی هم باز به عقیده بنده قانون انتخابات است دولت باید که بدهد و بایستی مبارزت بکند و این قانون انتخابات تجدید نظر شود باین شیلی واجب میدانم (از طرف نمایندگان - مذاکرات کافی است)

رئیس - یک نفر موافق باید حرف بزند حالا آقایان مذاکرات را کافی میدانند

گفته شد - بلی مذاکرات کافی است

رئیس - پس رأی میگیریم بکلیه پروگرام آقایانیکه تصویب میکنند ورقه میدهند و آقایانیکه تصویب نمیکنند ورقه کبود

(اخذ واستخراج آراء بعد آمده نتیجه اینطور حاصل شد -

صده حاضر ۱۵۰ ورقه سفید (علامت قبول) ۸۴

رئیس - صده حاضر ۱۰۰ نفر و اکثریت

۸۴ رأی تصویب شد اعتبار نامه آقای وحید الدوله مطرح است آقای مدرس (اجازه)

(بعضی از نمایندگان وقت گذشته رئیس - آقای مدرس

مدرس - مخالفت من در اول اعتبار نامه است که از شهر تبریز عنوان شده است و متشاش این است که تبریز خاک آذربایجان در حقیقت آذربایجانها مؤسس آزادی بوده و نسبتشان به مملکت نسبت دوست راست است یک بن آذربایجان همیشه حافظ خودش بوده و حافظ سایر مملکت هم بوده است و همیشه پیش قدم بودند در پیشرفت مقاصد مملکت مملکت ایران این مسئله محل شبهه نیست مقدمه دیگر یک دسیسه هائی همیشه در آذربایجان واقع بامعتمد الوقوع بوده که اسباب زحمت خواهد بود با خواهد شد لهذا ما باید آذربایجان و آذربایجانها را فوق العاده مراعات کنیم در حفظ حقوقشان و امنیشان و اداراتشان عرض بنده این است انتخاباتیکه امسال در اغلب نقاط ایران شد البته بعضی از آنها اشکالاتی دارد و تا زگر هم ندارد و لکن در خصوص آذربایجان تقریباً نصف از انتخابات آن طوریکه باید و شاید نشده است که از جمله چند نفری از خود شهر تبریز است که اینها مردمانی بودند که آن قسمتی که باید معرفت محلی نداشتند از اینجا به آقا شاه شد کار بشخصشان ندارم شاید اشخاصشان بهترین اشخاص باشند لکن حق آذربایجانی که قریب مرکز است مرکز شهرش دوازده کیل دارد و شهر تبریز نه وکیل دارد که همیشه نظر ما بآذربایجان نظر خیلی عالی است چرا ؟ بواسطه اینکه بنزله دست است هم حافظ خودش است هم حافظ سایر مملکت هیچ مناسبت نداشت که وکیل از خارج برای آنها القاء شود و حق من این است که چند نفر وکیل برای آنها القاء شده که از جمله این دو نفری هستند که در این راپرت ذکر شده است و لواینکه اشخاصشان خیلی خوب و از جهات دیگر خوبند و لکن از جهت انتخابات بر آنها تعین شده است از این جهت بهم برای مراعات حق آذربایجانی که بدانند در مرکز ملتقت این نکته هستند و در موقعش حفظ حقوق آنها را لازم می دانند به این لحاظ با این راپرت و نسبت به این دو نفر نماینده مخالفا هم

مشاور اعظم (مبشر شعبه) فرمایشات آقای مدرس در مسئله انتخابات آذربایجان یک چیزهای برجسته نداشت که من از آن دفاع کنم ایشان فرمودند آذربایجان به منزله دست راست است بنده عرض میکنم هر وقت است آذربایجانی و شیروانی کیلانی و بالاخره

گرمانی تمام اقطاع ملکات هم بهم متصل اند و دارای یک روحند بنده نیز قبضه ما اینها نمیدهد معنی جهت افتراق برای آنها فرض نمیکند آذربایجان در ملکات ما همان وظیفه را دارد که طهران دارد و طهران همان وظیفه را دارد که کرمان دارد و هیچ تفاوت نمیکند اساساً بیان این قسم مطالب را هم درباره آذربایجان یا کرمانستان با قسمتهای دیگر بنده مخالف مصالح آینه ملکات میدانم این حرفها یک القائاتی بوده که یک وقتی در ملکات ما از طرف اشخاص مشد که نسبت به ملکات ما خوش بین نبودند یعنی برخلاف مصالح ما عمل میکردند و یک حرفهایی میزدند و یک موضوع اختلافاتی میخواستند ایجاد کنند از نقطه نظر زیاد و نسل میخواستند بین آنها یک اختلافی پیدا کنند این حرف طلوعش در مجلس شورای ملی هیچ مناسب نیست و اساساً نباید در این موضوع حرف زد این مسئله بجای خودش اما اعتراض به مسئله انتخابات آذربایجان با اینکه من در رابرت خودم کاملاً توضیح داده بودم و هیچ نکته رافرو گذار نگردم بودم ما وجود اینکه انجمن نظار از وجود معتمدین محل انتضاح شده بودند و با رعایت تام و تمامی که آنها در مسئله انتخابات داشته اند همان طوری که ادله و براین کافیه دوسه قاطع حقیقت این امر بود خیلی تعجب می کند که نسبت دسیسه نسبت القاء اینطور حرفها گفته شود من از شرح انتخابات آذربایجان حرفی نیز نمیزنم زیرا این قضایا بر من و بر خود آقای مدرس مکشوف است و من خیال میکنم دو بمعالی افکار ایشان و نازل تر از افکار و ادراکات من است که در شرح انتخاب آذربایجان وارد شده و حرف بزمن این راه میماند که انتخاب آذربایجان با حسن وجه صورت گرفته است ولی چیزیکه هست یک کلباتی نظر آقای مدرس را متوجه میدارم و آن این است که هر کسی که کار بزرگی در دنیا کرد مورد توجه عامه واقع میشود.

برای مثل عرض میکنم یا ستور کفر شبست فرانسوی آن کسی که کشف میکروب کرد آن کسیکه ما هم بافتار او همان مؤسسه را در طهران داریم بلکه در تمام دنیا دارند.

در عمل در موقعی که موفق شد بکشف یک مسئله مهمی توجه عامه با وجب شد و وقتیکه او بنیاد درس میکروبیولوژی و یک تریولوژی داد همه باو قدروقت گذاشتند حالاً مسلمین این فن اگر در یک خانواده وارد شوند و نسبت به افراد خانواده اظهار عقیده بکنند بشما اطمینان میدهم کسانی که واقف باین علم هستند به بیانا اوشلی اهدیت میدهند ممکنست مردها از زنهاشان در اثر حرف یک نفر میکروبیولوژیك اجتناب کنند با مکنست بهم نزدیک تر شوند وقتی آنها گفتند در وجود شایک مضاری هست

که باید از هم اجتناب بکنند در وجود شما يك ميكروبيائي است همه از هم جدا می- شوند تا بقردرت كشف اوستكه عامه را حتى پشاكردان معرسه اومتوجه می كند این قدرت تا ابد محفوظ خواهد بود.

مثل دیگری برای شما میزان لنین همین قشاده انقلابات روسیه همین کسبکه امروز در دنیا همه نسبت باو بدین هستند و روزگاری می رسید یعنی آن وقتی که گوهر حقیقت کشف شد همه بیشتر باو احترام و تجلیل می کنند افوا او در جامه حق بین قدر و قیمت دارد چقدر قدر و قیمت دارد؟ بقدری که بر اثر حرف او با شمشیر خون میریزند با توپ و تفنگ شهرها خراب میکنند . . . .

(همه همین نمایندگان)

اشخاص بزرگ وقتی کار بزرگ کردند ممکن نیست توجه عامه نسبت به آنها جلب نشود . . . .

باز همه بین نمایندگان)

قبلا که عرض کردم لنین که امروز با آئین او در تمام دنیا مخالف می شود روزگاری خواهد رسید . . . .

(جمعی از نمایندگان - همچو روزگاری نمیشود - اینطور نیست - چه میکوبی) مشارع نام بقیعده شما اینطور باشد ولی . . . .

(بعضی گفتند خارج از موضوع است)

مشارع نام - این دونفر برای دنیا کار کردند حالا از خودمان حرف میریزم نادو شاه افشار که در ایران کار بزرگ کرد اسم او همیشه در ایران باقی خواهد بود من گمان میکنم شریفتر از نام نادو شاه افشار در نظرم است ایران بین سلاطین ایران نباشد این نام برای ایرانی همیشه محترم است برای این بود که کار بزرگ کرد هنوز هم در ذخائر فکر ایرانی هست که شاید همان کارهایی را که او کرد همان موفقیتها بلکه آن شخص پیدا کرده ثانیاً پیدا کنند این مطالبی که عرض کردم هیچکدام قابل انکار نیست حالا نظر آقای مدرس را جلب میکنم باین موضوع که اگر شما خیال می کنید در موضوع انتخابات يك توجهات خاصی نسبت باین اشخاص بوده است این توجهات برای اینست که این اشخاص در ملکات ما کارهای بزرگ کرده اند در این سنوات اخیر يك شخصی پیدا شد و يك قدمهایی برداشت مردم مملکت عموماً راغب شدند که در زمینه فکر او عمل کنند و با او مساعدت کنند شما مقصودتان اینست که در آذربایجان اگر يك اشخاصی انتخاب شدند که از موافقین جناب عالی نبوده اند این دلیل بر این نیست که انتخابات آنها به يك وجه غلطی پیش رفته این توجه اهالی بوده اهالی هر کس را که خودشان مناسب میدانستند انتخاب کرده اند اهالی خواستند اشخاصی را انتخاب کنند که از دوستان

وضعيات حاضره باشند و نسبت دسیسه و القاء و این مطالب هیچکدام در مورد آذربایجان فایده ندارد و با بیست و پنج هزار نفوس مشهد که بیل خودشان را داده اند چطور ممکن بوده که يك القائاتی بشود و آنها را الزام بکنند يك مطلبی در اینصورت بنده گمان میکنم انتخابات آذربایجان بهترین انتخابات بوده و هیچ اشکالی در انتخابات آنجا نبوده است و بیشتر از اینهم عرض نمیکند و آقایان نمایندگان در این باب حکایت خواهند کرد .

رئیس - خوب رأی میگیریم بوکالت آقای وحیدالدوله

آقایانی که وکالت ایشان را تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد (خطاب با آقای مدرس) راجع با آقای رهنا هم همین طور مخالفت دارید؟

مدرس - بلی عرض کردم.

رئیس - جوابش هم همان خواهد بود؟ (اظهاری نشد)

رأی میگیریم بوکالت آقای رهنا از تبریز آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

خاطر آقایان البته مسیوقست که با پارلمان مصر چندست افتتاح یافته است بنده گمان میکنم بملاحظه وجهت جامعه و اشتراك عقیده و بواسطه اینکه از قدیم الامام دوا بطاریخی بین ایران و مصر برقرار بوده است اگر آقایان موافقت بکنند تلگراف تبریک از طرف مجلس به پارلمان مصر مخابره شود (جمعی از نمایندگان - صحیح است)

رئیس - جلسه آینه شب بکشد است دوساعت و نیم از شب گذشته آقای حائریزاده هم اگر بیش نهادی دارند همان شب بفرمایند .

(مجلس هفت ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملک ۲۰ شهاب - منشی معظم السلطان

جلسه (۱۳)

صورت مشروح مجلس لیله يك شب اول برج ثور ۱۳۰۳ مطابق ۱۵ رمضان ۱۳۴۲

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید)

(صورت مجلس لیله ۲۷ حدل را آقای آقا میرزا شهاب الدین قرائت نمودند)

رئیس - از آقایان کسی ایرادی دارد یا غیر؟

(گفته شد خیر)

رئیس - اعتبارنامه آقای سردار معظم خراسانی مطرح است

آقای ناصر الاسلام (اجازه)

ناصر الاسلام - اولاً از آقای رئیس اجازه می خواهم - سؤال کنم در آن موقعی که بنده مخالفت کردم و فرار شد در جلسه بد مطرح شود و آقای رئیس فرمودند چون آقای سردار معظم خودشان حاضر نیستند و اعتراض من از نقطه نظر صرف جریان انتخابات نیست خوب است آقایان تأمل کنند تا ایشان حاضر شوند حالا سؤال می کنم آیا آقای سردار معظم امشب در جلسه حاضرند که از اعتراضات بنده دفاع کنند یا خیر؟

(گفته شد خیر)

آقایان هم تصدیق خواهند فرمود - آن شبی هم که بنده اظهار مخالفت کردم عرض کردم موافق که خودشان حاضر شوند و قصد اجاج نبود و میل داشتم اگر اعتراضاتی می کنم خودشان شخصاً حاضر باشند و دفاع بکنند .

زیرا مهترین مخالفت بنده با ایشان از نقطه نظر عدم صلاحیت شخص ایشان است . . . .

رئیس - آن ایرادی که آن شب شد وقتی بود که ایشان در طهران نبودند ولی حالا که وارد طهران شده اند و خودشان میدانند که اختیار نامه شان جزو دستور است با اختیار نیامده اند و ما هم نمیتوانیم منتظر شویم تا هر وقت که ایشان بیل کردند بیایند مطرح شود (جمعی گفتند صحیح است)

ناصر الاسلام - قطع نظر از مسئله سوء جریان انتخابات آقای سردار معظم دو اعتراض بنده بدم صلاحیت ایشان دارم یکی از اعتراضات بنده این است که آقای سردار معظم عضو کمیسیون میکس بودند یعنی کمیسیون مختلطی که کنترل میکرد است این قضیه را آقایانی که در تهران بوده اند کاملاً مسیوق هستند بضمیل آقایانی هم که در ولایات بوده اند از این موضوع کاملاً سابقه پیدا کرده اند البته آقایان تصدیق میفرمایند يك عنصری که حاضر شود برای قبول يك چنین سستی (که حالا جزئیاتش را نمی توانم عرض کنم) چه اندازه خرم آورست قسمت دیگر راجع بحکومت ایشان است در گیلان در آن موقع تاریخی که حکومت گیلان را قبول کردند گویانکه يك قسمت از افعال حکومتی ایشان جز وبالو مظلله چیز دیگری نبود علاوه کردند بر عملیاتشان اعدام چندین نفوس بیگناه را . اگر آقایان روزنامه رعد آن وقت را دیده باشند که مدعی آنهم یکی از طرفداران جدی ایشان بود وقتی که این خبر بر مرکز رسید بایست تنفر شدیدی این عملیات را تنفیذ کرد و اگر آقایان باز در نظر داشته باشند در موقعی که مهاجرین گیلان بطهران آمدند در دوره

چهارم و اعتبارنامه ایشان میخواست در مجلس مطرح بشود از تمام طبقات گیلان نسبت بدم صلاحیت ایشان اعتراض شد و جزئیات آزار هم عرض مجلس رسانند متأسفانه در مجلس مطرح نشد اجاباً موضوع این قضیه است که عرض میکنم و بعد وجدان آقایان را حکم قرار می دهم بقبول یازده در موقع حکمرانی ایشان در گیلان اعلان حکومت نظامی داده شد یعنی مجامع آزاد نیست و اینهم از نقطه نظر وضعیت جنک بود که همه آقایان مسیوقند و بکفمه قزاقی که در ملیت آقای سردار معظم بود در آن منطقه که در تحت نفوذ ایشان بود این اعلان را مجری داشت در آن قسمت که جنگها بودند پیچیده و نه قزاقی وارد شد و نه آقای سردار معظم توانستند با آنجا توجهی بکنند بعد از اعلان حکومت نظامی بکسفر صاحب منصب روس بایکمه قزاق در یک قسمت از اطراف رشت میبینند دهم دوازده نفر ریح در يك جا جمع شده اند - بدیهی است اجتهادات قدغن است اما این اجتماع از چه منبر و چه طبقه چه اشخاصی هستند؟ پیچیده نفهیده آنها را گرفتار و وارد شهر کردند این اشخاص از رهایی بودند که پس از فراغت از عمل زراعت و کشتکار برای استراحت و تنفس آمده بودند در گوشه نشسته بودند که گرفتار و جلب شهر شدند پس از جلب شهر صورت اشخاصی را که گرفتار شده بودند بنظر آقای حکمران میرسانند آقای حکمران هم بدون اینکه وارد شوند که این اشخاص چه کسانی هستند و آبا باز آن کسانی هستند که باید گرفتار شوند تا چه رسد باعدام شدن بازاده شخصی و نفرت از بعضی اسامی که مطبوع طبع ایشان واقع نشده بود قلم قرمز را برداشتنند و هفت نفر را محکوم باعدام کردند از این هفت نفرش نفرشان مسلوباً اعدام شدند حتی يك تقریر مرد در موقعی که مسلوب بود طناب باره شده و افتاد باز هم مورد توجه واقع نشده ثانیاً او را اعدام کردند پس از اینکه صاحب منصب روسی دانست این اشخاص را که گرفتار کرده اند محکوم باعدام شده اند - دو نفر از آن هفت نفر بواسطه تعرض او مستغفل شدند این بود اجمالی از افعال آقایان در زمان حکومت گیلان حالا تصور خواهید فرمود يك کسی که عضو کمیسیون مختلط و بعد قائل باشد با شایسته است که مجلس شورای ملی باورست نمایندگی نگاه کند؟ و عضو رئیس مجلس شورای ملی باشد و مجلس بصحت اعتبارنامه او رأی بدهد بنده بیشتر از این نمیتوانم از نقطه نظر عدم صلاحیت ایشان چیزی عرض کنم اگر خودشان مکتوب این مسئله هستند بنده حاضر هستم که حضور ایشان با دلایل متقن و اسنادی که ممکن است از وزارتخانهها تحصیل نمایم ارائه بدم تاریخه شهبه از آقایان بشود .

و کین الملک محبر شهبه چهارم اعتراضاتی

که آقای ناصر الاسلام فرمودند دو قسمت بود يك قسمتش راجع بدسیسه و جریان انتخابات بود جریان انتخابات نیشابور به ترتیبی که شهبه چهارم رسیدگی کرده صورت دوسیه بوده و صورت مجلس هم نوشته اند و داده اند و کاملاً بوجوب قانون انتخابات آن صورت نوشته شده و آمده شهبه هم حکایت دو آن صورت مجلس دوسیه کرده اعضاء شهبه چهارم با دقتی که کردند دیدند در آخر هیچ اعتراضی از خود نیشابور نرسیده یکی دو فقره اعتراض مختصر بمجلس رسیده بود آنها اظهار کرده بودند که آقای سردار معظم در آنجا مبتلا معرفت نداشته اند آنرا هم گمان میکنم که خود آقای ناصر الاسلام هم تصدیق بفرمایند که نمیشود گفت سردار معظم خراسانی در خراسان معرفت محلی ندارد

بنده از نقطه نظر شهبه عرض میکنم شهبه يك جلسه کامل باین دوسیه رسیدگی کرده چیزی در آن دوسیه نبود غیر از این دو فقره شکایتی که عرض کردم .

اما اینکه آقای ناصر الاسلام فرمودند جریان انتخابات غلط بوده چون دیگر چیزی نفرمودند بنا بر این بنده هم بیش از این نمی توانم عرض کنم یعنی نفرمودند از چه نقطه نظر باین غلط بوده اما راجع بشخص آقای سردار معظم بنده داخل در این قضایای که آقا اظهار فرمودند نمیشوم همینقدر عرض میکنم آقای سردار معظم خراسانی بعد از این قضایا که آقا اظهار کردند مجلس دوز چهارم او را بصوتیت خود پذیرفته یعنی صلاحیت او را معرز دانسته است البته آقای ناصر الاسلام در دوره های دیگر هم در مجلس تشریف داشتند و قوانین و نظامات مجلس را خوب ملتفت اند همانطور که حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا گاهگاهی اظهار میفرمایند اکثریت برهان قاطع است و تصور میکنم که رأی مجلس شورای ملی نه استیاف دارد نه تنزی پس شهبه چهارم به همین جهت او را پذیرفته و رأی داد

حال دیگر آن قضایای شخصی راجع چون بنده در طهران نبودم بنا بر این از آن قضایا اطلاعی ندارم و چیزی هم از آن قضایا در شهبه اظهار نشده

بنابراین بنده بیشتر از این چیزی عرض نمیکند فقط عرض میکنم مجلس دوز چهارم بعد از آن قضایای بوده که ایشان اشاره بآن کردند و او را قبول کردند برای نمایندگی و صلاحیتش را هم معرز کرده است برای عضویت مجلس عجلتاً عرض بنده این بود تا بعد اگر فرمایشی فرمودند جواب عرض میکنم

رئیس - پیشنهادی آقای رئیس التجار کرده اند قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

مقام متبج ریاست مجلس شورای ملی - چون پیش آقای سردار معظم حاضر نبودند و کین الملک محبر شهبه چهارم اعتراضاتی

انتخابات کرمانشاهان رسیدگی نموده و امهار اعتبارنامه را با امهار صورت مجلس تطبیق نظر بدم مشاهده اعتراضات مؤثره با کثرت آراء صحت جریان انتخاب شاهزاده معزی الیه را تصویب مینماید

رئیس - باید رأی گرفته شود .

حاج عزالمالك - بنده مخالفم

رئیس میانم برای جلسه دیگر چون بالفعل چیزی در دستور نیست

باید مشغول شد با انتخابات کمیون ها کمیونهای که چند شب قبل همین فرموده بعضی بوده اعضاء کسری داد یعنی نسبت پیاره اشخاص اکثریت حاصل نشده است .

برای اطلاع خاطر آقایان قرائت می شود که در موقع نفس کسری اعضاء را معین بفرمائید

(آقای میرزا شهاب الدین کسری اعضاء را بشرح ذیل خواندند)

کسیون پست و تلگراف ۸ نفر

رئیس - هشت نفر کسری دارد اشخاصی که معین شده اند و حاضر اکثریت شده اند قرائت میشود

(بشرح آتی قرائت شد)

حائزین اکثریت .

آقای معقود ۷۰ رأی

حاج میرزا اسدالله شمشان ۶۷ رأی

حاج عزالمالك ۵۵ رأی

صدر الاسلام ۵۵ رأی

کسیون معارف همه کسری ۵ نفر

حائزین اکثریت

آقای امیر اعلم ۸۵ رأی

حاج میرزا یحیی دولت آبادی ۷۹ رأی

حاج میرزا علی رضا ۵۴ رأی

کسیون عدلیه کسری سه نفر حائزین اکثریت .

آقای مشیرالدوله ۹۲ رأی

آقای شریعت زاده ۷۶ رأی

آقای مصدق السلطنه ۵۴ رأی

آقای آقا شیخ جلال ۵۶ رأی

آقای مدرس ۵۴ رأی

مدرس - اجازه میفرمائید

رئیس بفرمائید

مدرس - بنده عرض کردم که کسالت مزاج دارم مراد کسیون عدلیه منتخب نکنند فقط در کسیون بودجه هستم پس است لهذا تقاضا دارم مرا انتخاب نکنند سابق هم عرض کرده بودم

رئیس آقای مصدق السلطنه (اجازه)

مصدق السلطنه - بنده هم عرض کرده بودم بنده را انتخاب نکنند باینجهت برای اطلاع خاطر آقایان معتردم دوباره عرض کردم و استدعای معافیت میکنم

رئیس خوب اعضاء کسری را عرض میکنم انتخاب بفرمائید کمیون پست و تلگراف هشت نفر کسری دارد کمیون